

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY CYBINKA
NA LATA 2023-2033**

SPIS TREŚCI

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	4
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	5
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	10
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	11
2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE.....	14
2.1.2. DEMOGRAFIA.....	15
2.1.3. RYNEK PRACY.....	18
2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA.....	20
2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	22
2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO	25
2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	26
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	30
2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	30
2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	31
2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA.....	34
2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ	36
2.2.5. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	40
2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA.....	43
2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI	44
2.3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	48
2.3.1. INFORMACJE O RESPONDENTACH.....	48
2.3.2. JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE.....	50
2.3.3. PROBLEMY I ZAGROŻENIA NA TERENIE GMINY, WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	51
2.3.4. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CYBINCE	56
2.4. ANALIZA SWOT	58
2.5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	60
3.1. STRATEGIA.....	63
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	64
3.3. FINANSOWANIE I REALIZACJA STRATEGII	78
4.1. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	79
Spis tabel	81
Spis wykresów.....	82

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku:

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne, do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w Gminie. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy wykorzystano dane Urzędu Miejskiego w Cybince, Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince za lata 2020–2022 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2018 do 2022 roku, chyba że zaznaczono inaczej.

BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy Gminy pytani byli o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badanie ankietowe przeprowadzone było od 3 stycznia 2024 roku do 31 stycznia 2024 roku. W tym czasie wpłynęło 219 ankiet. Wśród ankietowanych 66,7% stanowiły kobiety, a mężczyźni 33,3%.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE. Podczas pierwszego spotkania organizacyjnego wraz z pracownikami zapoznano się z harmonogramem prac nad strategią. Została przeprowadzona również dyskusja na temat obszarów problemowych w Gminie Cybinka. Na drugim spotkaniu o charakterze wywiadu pogłębionego omawiano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia oraz kierunki działań.

KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej, proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cybinka na lata 2023–2033 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cybinka na lata 2023–2033 ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno Gminy, powiatu ślubickiego, jak i województwa lubuskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE**STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO DO 2030 ROKU**

Sformułowane w tym dokumencie cele strategiczne są reakcją na zidentyfikowane problemy oraz przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Cel nadrzędny dokumentu wyrażony został w wizji rozwoju województwa: Województwo Lubuskie w 2030 roku to „zielona kraina inteligentnych technologii”, cechująca się wysoką jakością życia mieszkańców. Ponadto w dokumencie zdefiniowany został cel główny strategii: Inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności przestrzennej i społecznej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców.

Realizacja wyznaczonego celu głównego odbywać się będzie poprzez cztery cele strategiczne:

Tabela 1. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego

Obszar	Nazwa celu	Opis celu
Gospodarka	INTELIGENTA, ZIELONA GOSPODARKA REGIONALNA	Rozwój w województwie lubuskim innowacyjnych rozwiązań w obszarze gospodarki oraz wspieranie tego obszaru przy wykorzystaniu posiadanych potencjałów i zgodnie z zasadami „zielonej gospodarki”
Spółeczeństwo	REGION SILNY W WYMIARZE SPOŁECZNYM ORAZ BLISKI OBYWATELOWI	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i rozwijanie kompetencji społeczeństwa obywatelskiego. Realizacja celu ma przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców poprzez ukierunkowane wsparcie wszystkich grup społecznych: od najmłodszych, po najstarszych.
Środowisko	INTEGRACJA PRZESTRZENNA REGIONU	Realizacja celu opiera się na osiągnięciu spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu, przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego.
Administracja	REGION ATRAKCYJNY, EFEKTYWNIIE ZARZĄDZANY I OTWARTY NA WSPÓŁPRACĘ	Sprawne i efektywne współdziałanie środowisk w obszarach istotnych dla rozwoju regionu. Kluczowym instrumentem zarządzania będzie wielopoziomowe partnerstwo podmiotów ze wszystkich sektorów, które mają wpływ na pozycję konkurencyjną regionu. Samorząd wojewódzki bierze na siebie rolę animatora tak rozumianego współdziałania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SRW Lubuskiego.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU SŁUBICKIEGO NA LATA 2023-2030

Wizja rozwoju powiatu słubickiego, która brzmi: Powiat słubicki jest miejscem przyjaznym mieszkańcom charakteryzującym się wysoką jakością życia, jest jednocześnie głównym celem Strategii, na podstawie którego określone zostały cele strategiczne oraz przyporządkowane im kierunki działań:

- **Cel I: Rozwój warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.**
 - Wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz całych rodzin poprzez zwiększanie dostępu do kultury, sportu, wypoczynku i rekreacji.
 - Zwiększanie dostępności do oświaty, w tym do form i kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
 - Wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla rodzin z problemami wychowawczo – opiekuńczymi.
 - Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.
 - Utrzymanie wysokich standardów świadczonych usług w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- **Cel II: Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.**
 - Prowadzenie monitoringu dotyczącego potrzeb osób objętych wsparciem i upowszechnianie informacji w tym zakresie.
 - Udzielanie poradnictwa specjalistycznego.
 - Promowanie postępowania placówek pobytu całodobowego i dziennego dla osób potrzebujących wsparcia.
 - Dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej, w tym szkół oraz przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
 - Realizowanie programów zwiększających aktywność społeczną osób starszych i z niepełnosprawnościami.
 - Tworzenie warunków służących zaspakajaniu potrzeb osób starszych.
- **Cel III: Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych.**
 - Modernizacja placówek oświatowych i doposażenie pracowni tematycznych oraz warsztatów zajęciowych. Poprawa warunków nauczania poprzez wyposażenie pracowni przedmiotowych w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne.
 - Wsparcie działań w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.
 - Rozwój infrastruktury edukacyjnej służącej praktycznej nauce zawodu oraz edukacji ogólnej.
 - Rozwój szkolnej infrastruktury sportowej.

- Doskonalenie odpowiadającego na wyzwania współczesnej gospodarki systemu kształcenia zawodowego, w tym rozwój nowych profili nauczania.
- Wsparcie rozwoju kształcenia specjalnego, rozwój bazy dydaktycznej Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego.
- Dostosowanie placówek edukacyjnych do realizacji kształcenia wszystkich uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami.
- Podniesienie jakości edukacji, obejmujące rozwój kompetencji kluczowych oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.
- **Cel IV: Wspieranie rozwoju kapitału społecznego.**
 - Tworzenie warunków dla skutecznego działania organizacji pozarządowych.
 - Realizowanie projektów skierowanych do młodzieży nastawionych na promowanie postaw prospołecznych i przedsiębiorczych.
 - Wspieranie działań integrujących, zwiększających aktywność społeczną.
- **Cel V: Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, świadczeń rehabilitacyjnych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych.**
 - Rozbudowa i modernizacja placówek służby zdrowia.
 - Realizacja programów profilaktycznych, prowadzenie edukacji prozdrowotnej.
 - Rozszerzenie usług diagnostycznych.
 - Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności POZ na terenie powiatu.
 - Poprawa kondycji i efektywności działania szpitala powiatowego.
 - Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, w szczególności na obszarach wiejskich.
 - Poprawa jakości obsługi pacjenta.
- **Cel VI: Rozwój sieci komunikacyjnej, remonty dróg powiatowych i bezpieczeństwo.**
 - Dalsza modernizacja dróg powiatowych ze szczególnym uwzględnieniem dróg rowerowych.
 - Działania skierowane na zwiększenie dostępności połączeń autobusowych dla mieszkańców między miejscowościami na terenie powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem dojazdów do poszczególnych miejscowości do Słubic oraz ze Słubic – zapewnienie możliwości dojazdów do pracy i z pracy.
 - Współpraca samorządu z policją i PSP w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

- **Cel VII: Rozwój aktywności gospodarczej i podniesienie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu**
 - Prowadzenie programów aktywizacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych na rynku pracy.
 - Wspieranie tworzenia kadr atrakcyjnych na rynku pracy.
 - Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami i placówkami edukacyjnymi z terenu powiatu.
 - Bieżący monitoring i szybkie reagowanie na zmiany zachodzące na subregionalnym rynku pracy.
 - Wspieranie przedsiębiorczości oraz inicjatyw służących jej wzrostowi.
 - Stosowanie nowoczesnych, sprawdzonych mechanizmów monitoringu rynku pracy i aktywizacji bezrobotnych.
 - Racjonalna dystrybucja środków finansowych na walkę z bezrobociem.
 - Promocja alternatywnych form zatrudnienia.
- **Cel VIII: Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu.**
 - Rozwój spójnej sieci szlaków pieszych, rowerowych i wodnych.
 - Wspieranie tworzenia turystycznych szlaków tematycznych, lokalnych produktów oraz usług turystycznych.
 - Prowadzenie spójnej promocji oraz informacji turystycznej w powiecie.
 - Wspieranie działań związanych z poprawą dostępności i remontów obiektów zabytkowych i miejsc związanych z dziedzictwem kulturowo – historycznym.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU SŁUBICKIEGO NA LATA 2021–2027

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu powiatu słubickiego, sformułowane zostały następujące cele strategiczne oraz przyporządkowane im cele operacyjne, których realizacja ma stanowić odpowiedź na wyzwania rozwoju społecznego powiatu:

- **Cel I: Zorganizowanie kompleksowego i efektywnego systemu wsparcia dzieci i rodziny.**
 - Wzmacnianie działań zapobiegających dezintegracji rodziny.
 - Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
 - Konsolidacja działań instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
- **Cel II: Rozwój systemu pieczy zastępczej.**
 - Upowszechnianie i rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem.

- Wielokierunkowe wsparcie rodzin zastępczych oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Zapewnienie wsparcia dla usamodzielnionych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- **Cel III: Poprawa jakości życia seniorów.**
 - Promowanie potencjału osób starszych oraz zapobieganie ich marginalizacji.
 - Rozwój sieci wsparcia dla seniorów.
- **Cel IV: Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością.**
 - Rozwój różnorodnych form wsparcia poprawiających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w środowisku.
 - Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami.
- **Cel V: Udzielanie świadczeń zdrowotnych i specjalistycznych w warunkach szpitalnych i ambulatoryjnych.**
 - Doposażenie w profesjonalną aparaturę, sprzęt medyczny i modernizacja obiektów.
 - Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.
- **Cel VI: Zwieszenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.**
 - Zapewnienie specjalistycznego wsparcia i pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
 - Działania profilaktyczne wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- **Cel VII: Wspieranie rozwoju lokalnego rynku pracy.**
 - Wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy.
 - Rozwój sektora ekonomii społecznej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CYBINKA NA LATA 2016–2022

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2016–2022 definiuje następujące cele strategiczne i przypisane im cele operacyjne w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Ich realizacja stanowi odpowiedź na wyzwania rozwojowe z jakim mierzy się Gmina.

- **Cel 1: Zorganizowanie określonych standardów i dostępu do usług publicznych.**
 - Budowa obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury rekreacyjnej, drogowej oraz rozwój e-usług publicznych.
 - Roboty budowlane na obiektach użyteczności publicznej i infrastruktury.
 - Remont, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej.

- Wzrost efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej oraz ograniczenie niskiej emisji CO₂.
- **Cel 2: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.**
 - Stworzenie warunków do inwestowania w gminie Cybinka.
 - Stworzenie systemu wsparcia przedsiębiorczości.
 - Wzrost zatrudnienia w małych i średnich przedsiębiorstwach.
 - Promowanie zatrudnienia w sektorze Ekonomii Społecznej.
- **Cel 3: Wzrost aktywności mieszkańców gminy Cybinka.**
 - Wzrost aktywności społecznej i jej wykorzystanie przy kreowaniu i realizacji polityk publicznych.
 - Wzmacnianie tożsamości lokalnej.
 - Rozbudowa i promocja miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie gminy Cybinka.
 - Stworzenie warunków dla rozwoju usług społecznych i opiekuńczych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób starszych i zależnych).
- **Cel 4: Poprawa warunków nauczania oraz krzewienia kultury.**
 - Unowocześnienie wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.
 - Wzbogacenie oferty kulturalnej i edukacyjnej.
 - Zastosowanie innowacji i nowych technologii w kulturze, edukacji i administracji.
 - Wzrost kompetencji i umiejętności kluczowych kadr w gminie Cybinka.
- **Cel 5: Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców gminy.**
 - Wzrost potencjału jednostek OSP.
 - Wzrost wiedzy mieszkańców gminy z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

RAPORT POLSKA 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 roku: wzrost i konkurencyjność,

- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,

- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.

Dokument ten, oparty na zasadzie solidarności i pomocy, ma zapewnić niezależne funkcjonowanie OzN oraz dostępność komunikacyjną.

Wyznaczono następujące obszary priorytetowe:

- niezależne życie,
- dostępność,
- edukacja,
- praca,
- warunki życia i ochrona socjalna,
- zdrowie,
- budowanie świadomości,
- koordynacja.

Strategia obejmuje również 130 działań operacyjnych z konkretnymi wskaźnikami.

W aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

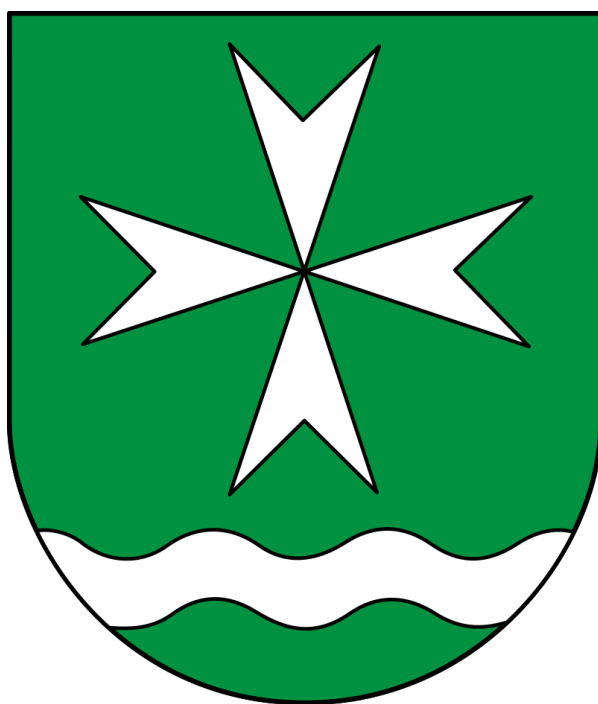
- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia,
- II. uczciwe warunki pracy,
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób z niepełnosprawnościami,
- opieka długoterminowa,
- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021–2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE

Gmina Cybinka jest **gminą miejsko – wiejską** położoną w zachodniej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu słubickiego, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy polsko – niemieckiej. Jednostka graniczy od północy z gminami Rzepin i Słubice (pow. słubicki), od południa z gminą Gubin (pow. krośnieński), od wschodu z gminą Maszewo (pow. krośnieński) i gminą Torzym (pow. sulęciński) oraz od zachodu z miastem Eisenhüttenstadt (pow. Oder-Spree, Brandenburgia). W ujęciu fizycznogeograficznym Gmina położona jest na obszarze Pojezierza Południowobałtyckiego, w makroregionie Pojezierza Lubuskiego, w mezoregionie Lubuskiego Przetomu Odry, w dolinie rzeki Odry.

Centrum usługowo – administracyjne Gminy stanowi Miasto Cybinka. Ponadto w granicach administracyjnych jednostki znajduje się 12 sołectw: Białków, Bieganów, Drzeniów, Grzmiąca, Kłopot, Krzesin, Maczków, Mielesznica, Radzików, Rąpice, Sądów oraz Urad.

Powierzchnia całkowita Gminy wynosi 280 km², co stanowi 13,5% powierzchni powiatu słubickiego. Największą część jednostki zajmują lasy – ich powierzchnia wynosi 165,2 km², tj. 59% powierzchni Gminy. Z kolei użytki rolne zajmują powierzchnię 89,6 km², tj. 32% powierzchni. Oznacza to, że zaledwie 9% powierzchni badanej jednostki przeznaczony jest na cele pozarolnicze (tj. mieszkaniowe, usługowe czy przemysłowe). Na terenach zurbanizowanych dominuje parterowa i jednopiętrowa zabudowa jednorodzinna, zabudowa wielorodzinna oraz obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności rolniczej.

Sieć drogowa Gminy Cybinka złożona jest z 349,6 km dróg – 16,6 km dróg krajowych, 10,5 km dróg wojewódzkich, 51,2 km dróg powiatowych oraz 271,22 km dróg gminnych. Najważniejszą arterią komunikacyjną dla mieszkańców badanej jednostki jest droga krajowa nr 29 (relacji Krosno Odrzańskie – Słubice). Ponadto wzdłuż północnej granicy Gminy przebiega droga wojewódzka nr 134 (relacji Maczków – Urad). W odległości ok. 20 km na północ od centrum Gminy znajduje się węzeł autostradowy „Świecko”, który stanowi początek Autostrady A2 w Polsce. Gmina Cybinka charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną, ponieważ podróż samochodem osobowym z centrum jednostki do najważniejszych miast województwa lubuskiego, tj. Zielonej Góry i Gorzowa Wielkopolskiego, wynosi ok. 1,5 godziny. Z kolei średni czas dojazdu z miasta Cybinka do Słubic i Frankfurtu nad Odrą wynosi 0,5 godziny.

Na terenie badanej jednostki realizowany jest autobusowy transport zbiorowy, którego organizatorem jest Gmina Cybinka. Wykonawcami usługi są takie podmioty jak: PTH TRANSHAND Słubice oraz PKS Zielona Góra. W 2022 roku wszystkie

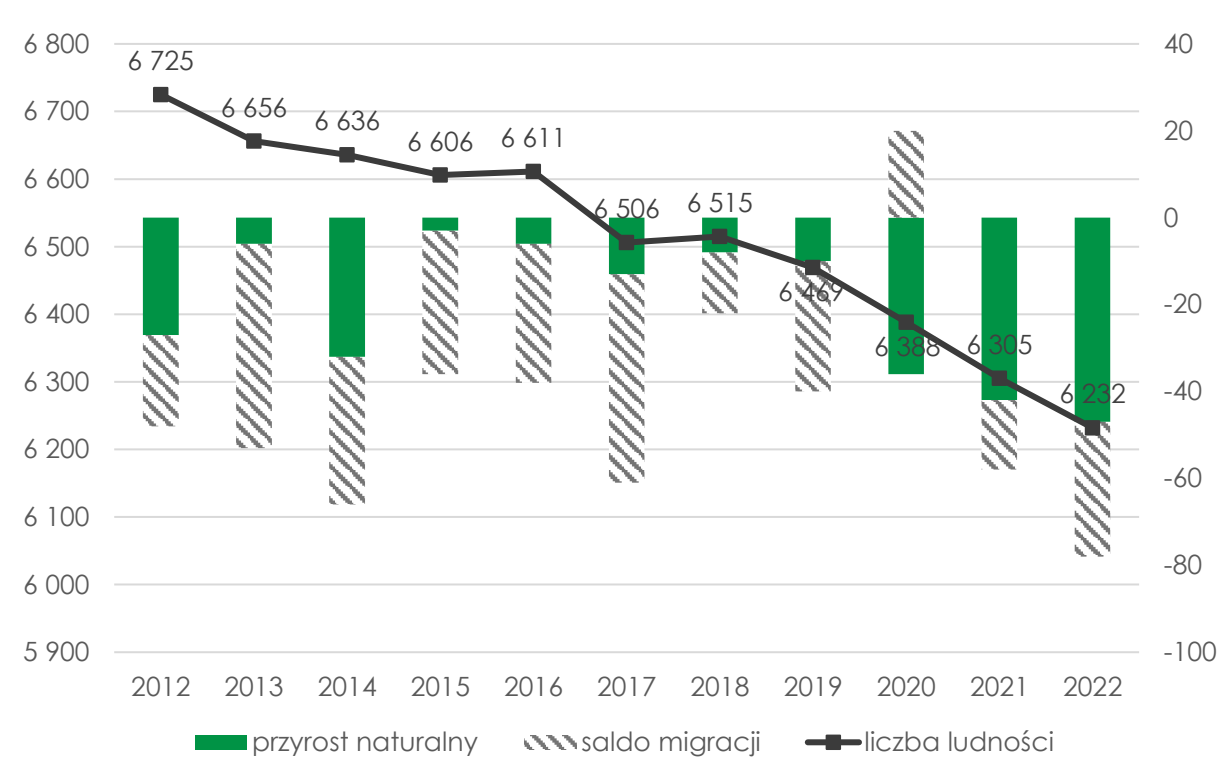
miejsowości znajdujące się na terenie Gminy, z wyjątkiem wsi Tawęcina, ujęte zostały w rozkładach jazdy poszczególnych linii, znacząco przyczyniając się do poprawy mobilności wśród mieszkańców jednostki.

2.1.2. DEMOGRAFIA

W 2022 roku Gminę Cybinka zamieszkiwały 6 232 osoby, co stanowiło 13,5% ludności powiatu słuwickiego. W tym samym roku gęstość zaludnienia na terenie badanej jednostki wyniosła 22,3 os./km². Miasto Cybinka jest miejscem największej koncentracji mieszkańców na terenie Gminy – w 2022 roku zamieszkiwało je 2 655 osób (ok. 42,6% wszystkich mieszkańców jednostki).

Poniższa rycina przedstawia zmiany liczby ludności na terenie Gminy Cybinka w latach 2012–2022. Na początku badanego okresu jednostkę zamieszkiwało 6 725 osób, a na końcu – 6 232. Oznacza to, że liczba mieszkańców Gminy zmniejszyła się o 493 osoby, a dynamika zmian wyniosła 92,6%. Największy spadek, w porównaniu do roku poprzedniego, odnotowano w 2017 roku, kiedy to liczba mieszkańców Gminy zmniejszyła się o 105 osób. Poniższa rycina przedstawia również wartości salda migracji i przyrostu naturalnego, które odnotowano na terenie Gminy w analizowanym okresie. We wszystkich latach, z wyjątkiem 2020 roku, saldo migracji kształtowało się na ujemnym poziomie. Najniższą wartość tego wskaźnika zaobserwowano w 2017 roku – saldo migracji wyniosło wówczas -48. Analizując z kolei sposób kształtowania się przyrostu naturalnego w Gminie Cybinka w latach 2012–2022 zaobserwowano, że najniższą wartość osiągnął on w 2022 roku, kiedy to wartość tego wskaźnika wyniosła -47. Przedstawione na poniższej rycinie dane wskazują, że obszar Gminy ulega niekorzystnym przemianom demograficznym. Ujemne wartości salda migracji mogą świadczyć o niskiej atrakcyjności osiedleńczej badanego obszaru, a coraz to bardziej malejący przyrost naturalny może doprowadzić w przyszłości do niekorzystnej sytuacji demograficznej na terenie Gminy.

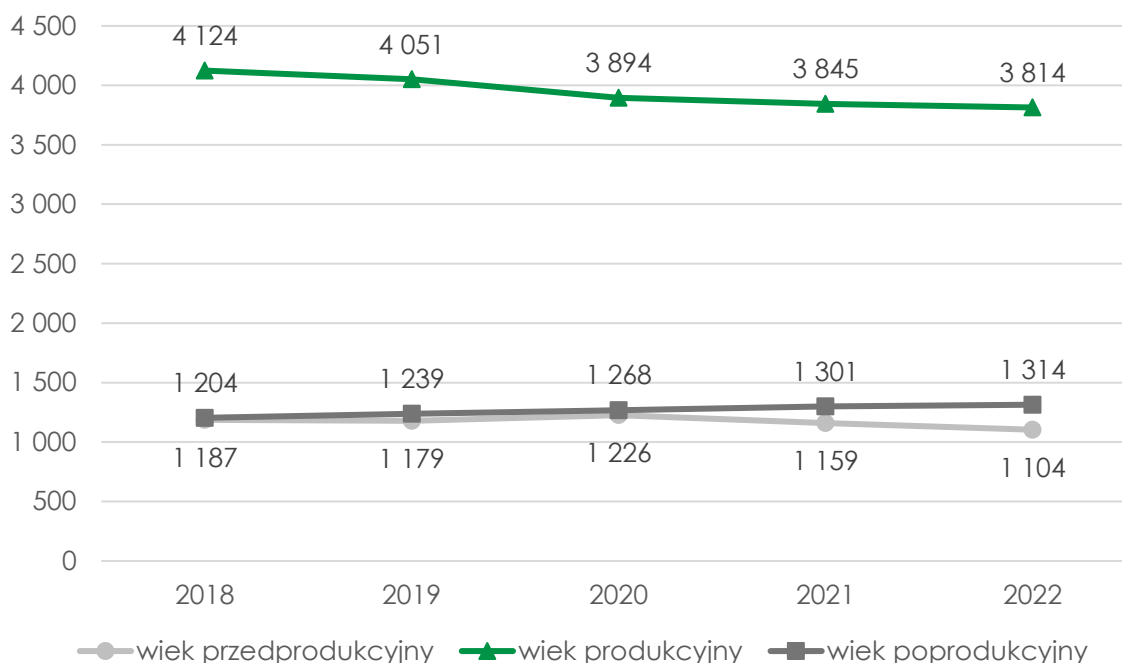
Wykres 1. Zmiany liczby ludności na terenie Gminy Cybinka w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia sposób kształtowania się struktury ludności w Gminie Cybinka w latach 2018–2022 w podziale na ekonomiczne grupy wieku. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła o 310 osób. Ponadto zmniejszeniu uległa również liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży, o 90 osób. W badanych latach wzrosła za to liczba seniorów, tworzących grupę osób w wieku poprodukcyjnym, o 110 mieszkańców. Należy również zauważyć, że już w 2018 roku liczba seniorów przewyższała liczbę najmłodszych mieszkańców Gminy, a różnica pomiędzy wskazanymi grupami systematycznie wzrastała, co w najbliższych latach może skutkować koniecznością podjęcia działań, które zachęcą osoby młode do osiedlania się na terenie Gminy Cybinka, aby zniwelować negatywne skutki obserwowanego trendu demograficznego.

Wykres 2. Struktura ludności w Gminie Cybinka w latach 2018–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną danej gminy jest również udział mieszkańców w wieku 25–34 lat w stosunku do ludności ogółem. Wskazana grupa wiekowa, nazywana również ludnością w wieku kreatywnym, stanowi bowiem o sile lokalnego rynku pracy oraz charakteryzuje się najwyższym potencjałem demograficznym. Analizując zawarte w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że w badanym okresie liczba mieszkańców w wieku 25–34 lat w Gminie Cybinka wykazywała tendencję spadkową. Dodatkowo na terenie Gminy zjawisko to zachodziło szybciej niż w powiecie ślubickim i województwie lubuskim. Młodzi ludzie nie decydują się pozostać na terenie badanej jednostki najprawdopodobniej ze względu na fakt, że charakteryzuje się ona niską atrakcyjnością osiedleńczą.

Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców w wieku kreatywnym, na przestrzeni badanego okresu wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że na terenie Gminy Cybinka systematycznie zwiększa się liczba seniorów, co może w przyszłości negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz spowodować konieczność intensyfikacji działań w zakresie prowadzonej polityki senioralnej. Należy jednak zaznaczyć, że dynamika tego zjawiska na terenie Gminy była niższa od średniej dla powiatu czy województwa.

Tabela 2. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Cybinka w 2018 i 2022 roku na tle województwa lubuskiego i powiatu słubickiego

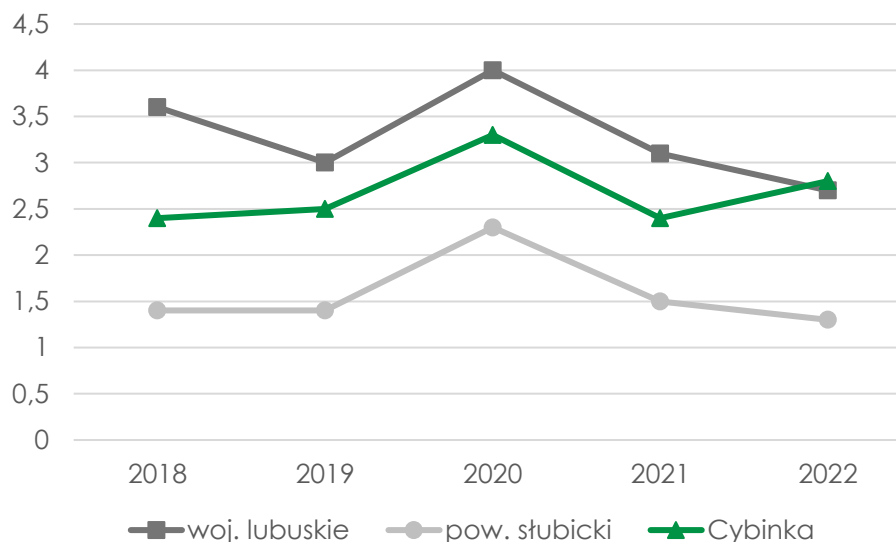
JST	mieszkańcy w wieku 25–34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. lubuskie	14,53	13,13	90%	24,90	30,10	121%
pow. słubicki	14,63	12,39	85%	20,80	25,00	120%
Cybinka	14,87	11,46	77%	21,30	25,20	118%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.1.3. RYNEK PRACY

Jakość życia każdej społeczności gminnej zależy m.in. od sytuacji na rynku pracy. Stabilne zatrudnienie oraz satysfakcjonujące wynagrodzenie odpowiadające poziomowi wiedzy i wykształcenia, wpływają na chęć osiedlenia się na terenie badanej jednostki lub pozostania po zakończeniu edukacji przez ludzi młodych. Jednym z negatywnych zjawisk społecznych powiązanych z rynkiem pracy jest bezrobocie – poniższa rycina przedstawia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka w latach 2018–2022. Zaobserwowano, że w badanym okresie udział osób pozostających bez pracy kształtował się na terenie Gminy w przedziale od 2,4% do 3,3%. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w 2018 i 2021 roku, a najwyższą w 2020 roku – wystąpił wówczas również największy przyrost udziału bezrobotnych w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten mógł zostać wywołany wprowadzonymi ograniczeniami w gospodarce narodowej z powodu globalnej pandemii SARS-COV-2. Dodatkowo we wszystkich latach wyniki osiągnięte przez Gminę Cybinka znacząco przewyższały średnią dla gmin powiatu słubickiego. Należy jednak zaznaczyć, że w całym analizowanym okresie wyniki badanej jednostki pozostawały niższe niż średnia dla gmin województwa lubuskiego, z wyjątkiem 2022 roku, kiedy wartości te kształtowały się na zbliżonym poziomie.

Wykres 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa w latach 2018–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2020–2022 liczba osób bezrobotnych w Gminie Cybinka ulegała zmianom – na początku badanego okresu kształtowała się ona na poziomie 129 osób, następnie odnotowano jej spadek o 32 bezrobotnych, a w 2022 roku wzrosła i wyniosła 107 osób. W podziale na płeć zaobserwowano, że w analizowanych latach największy odsetek osób pozostających bez pracy stanowiły kobiety (średnio 53% wszystkich bezrobotnych), co mogło wynikać z obowiązków macierzyńskich i zachowania tradycyjnego podziału ról w małżeństwie, gdzie to kobieta opiekuje się gospodarstwem domowym, a mężczyzna utrzymuje dom. Problemem może być również niechęć pracodawców do zatrudniania kobiet wychowujących małe dzieci lub potencjalnie mogących zostać matkami w najbliższym czasie. Trudniejszy jest też powrót do aktywności zawodowej kobiet po przerwie związanej z macierzyństwem. Należy jednak mieć na uwadze również sytuację, w której kobiety nie chcą podejmować zatrudnienia i z własnego wyboru pozostają bezrobotne.

W badanych latach odnotowano także wzrost odsetka osób z prawem do zasiłku wśród wszystkich osób poszukujących pracy na terenie Gminy Cybinka. W 2020 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 9,3%, a w 2022 roku osiągnął już wartość 29,9%.

Opisany w 2022 roku wzrost liczby osób bezrobotnych oraz wzrost odsetka osób z prawem do zasiłku wśród bezrobotnych na terenie Gminy Cybinka spowodowany został zamknięciem dwóch dużych zakładów w regionie, konsekwencją czego było grupowe zwolnienie kilkudziesięciu osób. Należy jednak zaznaczyć, że większość

z tych osób powróciła na rynek pracy w 2023 roku. Należy zatem spodziewać się w przyszłości spadku liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy Cybinka.

Tabela 3. Dane statystyczne w obszarze bezrobocia w Gminie Cybinka w latach 2020–2022 (stan na 31 grudnia w poszczególnych latach)

		2020	2021	2022
liczba osób bezrobotnych		129	94	107
w tym:	kobiety	66	56	53
	mężczyźni	63	38	54
odsetek os. z prawem do zasiłku wśród bezrobotnych		9,3%	8,5%	29,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Słubicach.

Gmina Cybinka współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Słubicach, delegując swojego przedstawiciela do Powiatowej Rady Rynku Pracy, która funkcjonuje na terenie powiatu słubickiego. Obecnie kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybinie pełni funkcję przewodniczącego Rady.

Do zakresu działania Rady należą zadania przypisane Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy, związane z opracowywanymi dokumentami strategicznymi i realizowanymi działaniami na obszarze powiatu. W 2022 roku odbyło się 7 posiedzeń Powiatowej Rady Rynku Pracy, podczas których podjęto 17 uchwał oraz opiniowano protokoły w sprawach podziału krajowych i europejskich środków finansowych.

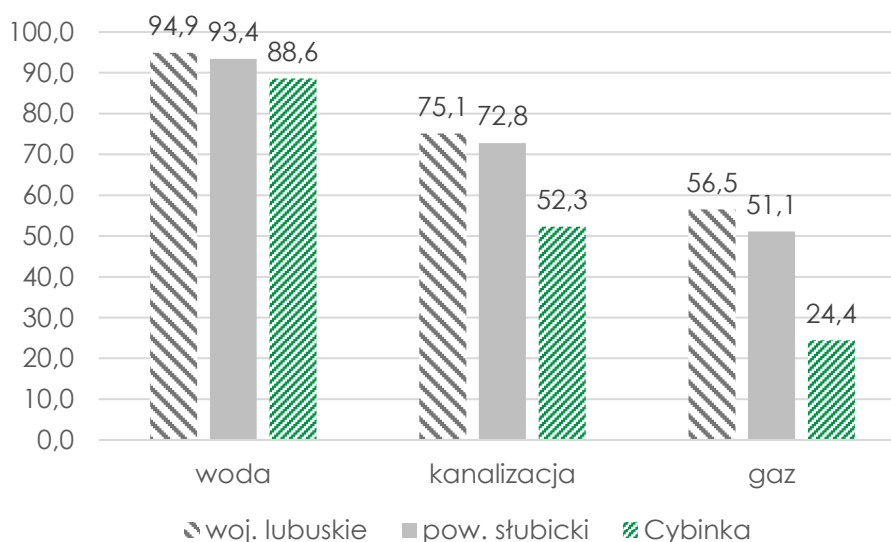
2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Na sytuację mieszkaniową na obszarze danej jednostki lokalnej składa się wiele czynników, wobec czego problematyczne jest jednoznaczne określenie poziomu, na jakim znajduje się Gmina Cybinka w tym obszarze.

Z danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2022 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie wynosiła 82 m², w tym powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 28,2 m². W tym samym roku przeciętna liczba izb przypadających na 1 mieszkanie wynosiła 4,37, co w przeliczeniu na liczbę osób przypadających na 1 izbę wynosiło 0,67. W 2022 roku przeciętna liczba osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu wynosiła 3,18. Analizie poddana została również dostępność infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa) na terenie Gminy Cybinka w 2022 roku. Jak wynika z danych przedstawionych na poniższej rycinie badana jednostka charakteryzowała się umiarkowaną dostępnością infrastruktury sieciowej. W 2022 roku na terenie Gminy Cybinka, udział korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 88,6% – był to wynik nieznacznie niższy od średniej dla powiatu słubickiego oraz województwa lubuskiego. W tym samym roku odsetek osób posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 52,3%.

Wynik ten był znacznie niższy od średniej dla powiatu i województwa. Jest to zjawisko niekorzystne, które może przyczyniać się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w Gminie poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleby, co w rezultacie może doprowadzić do ich zakwaszenia oraz degradacji biosfery. W 2022 roku udział korzystających z sieci gazowej na terenie Gminy wyniósł 24,4%. Oznacza to, że głównym źródłem ciepła mieszkańców badanej jednostki są paliwa stałe (drewno oraz węgiel kamienny). Jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji dwutlenku węgla i dwutlenku siarki do atmosfery, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza na terenie badanej jednostki.

Wykres 4. Udział budynków mieszkalnych posiadających dostęp do infrastruktury technicznej w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy jednak zaznaczyć, że w ostatnich latach zwiększyła się dostępność mieszkań na terenie Gminy – wybudowane zostały nowe budynki wielorodzinne, o łącznej liczbie kilkudziesięciu mieszkań. W ostatnich latach zaobserwowano również napływ ludności miejskiej z terenu Ślubic. Sytuacja ta może w przyszłości pozytywnie wpłynąć na strukturę demograficzną Gminy, prowadząc do zwiększenia się na jej terenie liczby ludzi młodych.

Na terenie Gminy Cybinka prowadzona jest polityka mieszkaniowa, której zadaniem jest wyrównywanie szans społecznych w dostępie do mieszkań. Dokumentem określającym zasady prowadzenia polityki mieszkaniowej na terenie badanej jednostki jest Uchwała nr XXXII/165/2021 Rady Miejskiej w Cybinie z dnia 27 maja

2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasoby Gminy Cybinka.

Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby lokali komunalnych i lokali socjalnych na terenie Gminy Cybinka w latach 2018–2022. W 2022 roku badana jednostka posiadała w swoim zasobie 26 mieszkań komunalnych oraz 4 mieszkania socjalne. Zaobserwowano jednak, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się o 10 lokali. Zmiany te mogły zostać spowodowane sprzedażą części lokali, a także wyburzeniem obiektów znajdujących się w złym stanie technicznym. Z kolei w analizowanym okresie zwiększyła się liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy Cybinka.

Tabela 4. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminie Cybinka w latach 2018–2022

	Lokale socjalne	Lokale komunalne
2018	1	36
2019	1	33
2020	5	29
2021	5	26
2022	4	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Urzędu Miejskiego w Cybince.

2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

ŻŁOBKI

W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy na terenie Gminy Cybinka nie funkcjonowały placówki świadczące usługi opiekuńcze nad dziećmi do lat 3.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Na terenie Gminy Cybinka funkcjonują trzy placówki przedszkolne:

- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Białkowie;
- Bajkowe Przedszkole w Cybince;
- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Kota w Butach” w Cybince.

Największą placówką przedszkolną na terenie Gminy, pod względem liczby przyjętych dzieci, stanowi Przedszkole im. Bajkowe Przedszkole, które znajduje się przy ul. Dąbrowskiego 12 w mieście Cybinka. Organem prowadzącym placówkę jest Gmina Cybinka. Przedszkole otwarte jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30–17:00. W roku szkolnym 2022/2023 do placówki uczęszczało 142 dzieci, które podzielone były na 6 grup, których średnia wielkość wynosiła 24 podopiecznych.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym na terenie Gminy Cybinka w 2022 roku wyniósł 896,86 zł. Z kolei wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w tym samym roku wyniosła 645,24 zł. W porównaniu z rokiem 2018 koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym oraz wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym wzrosły o kolejno 129,96% oraz 134,65%.

W latach 2018–2022 zaobserwowano znaczące zmiany w sposobie kształtowania się odsetka dzieci objętych opieką przedszkolną w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat na terenie Gminy Cybinka. W 2018 roku 74,3% dzieci pochodzących z obszaru badanej jednostki objętych zostało wychowaniem przedszkolnym. W kolejnym roku udział ten zwiększył się do poziomu 80,9% i znacząco zbliżył się do średniej powiatu i województwa. Z kolei w 2019 roku odnotowano spadek tej wartości – udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie wyniósł zaledwie 59%. W latach następnych odnotowano ponowny wzrost wartości analizowanego wskaźnika, a w 2022 roku kształtował się on na poziomie 68,4%. W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy wszystkie dzieci zgłoszone do przedszkoli zostały przyjęte, a w placówkach pozostawały wolne miejsca.

OŚWIATA

Edukacja podstawowa na terenie Gminy Cybinka realizowana jest przez 2 szkoły podstawowe:

- Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Białkowie;
- Szkołę Podstawową im. Bolesława Chrobrego w Cybince.

W roku szkolnym 2022/2023 największą placówką oświatową, pod względem przyjmowanych uczniów, była Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince, do której uczęszczało 346 uczniów, podzielonych na 17 oddziałów klasowych. Z kolei w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Białkowie kształciło się 113 uczniów, podzielonych na 7 oddziałów klasowych. W tym samym roku szkolnym łączna liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych na terenie Gminy wraz z klasami "0" wyniosła 477 osób.

Tabela 5. Organizacja szkół podstawowych na terenie Gminy Cybinka

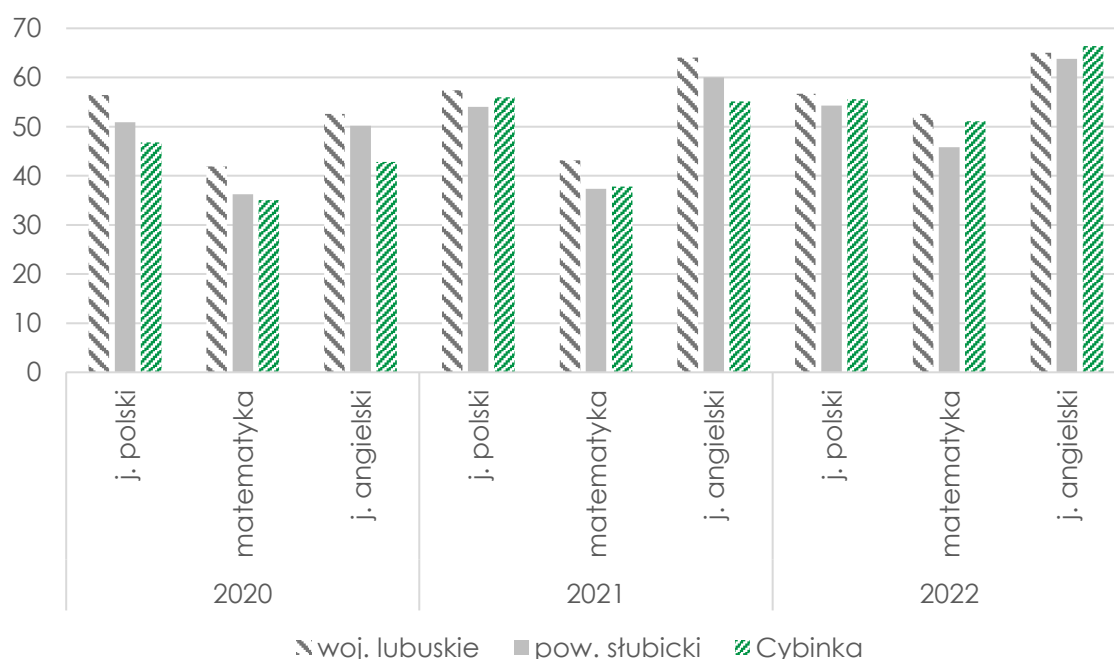
Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie	113	7
2.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince	346	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Cybince.

W latach 2018–2022 Gmina Cybinka realizowała system przyznawania nagród pieniężnych w formie jednorazowego stypendium uczniom, którzy osiągnęli wybitne osiągnięcia edukacyjne. W roku szkolnym 2018/2019 nagrodzonych zostało 11 osób, a łączna kwota przyznanych nagród wyniosła wówczas 4 500 zł. Z kolei w roku szkolnym 2022/2023 Nagrodę Burmistrza otrzymała tylko 1 osoba, a kwota stypendium wyniosła 700 zł.

Poziom nauczania na terenie danej jednostki zbadać można między innymi za pomocą analizy wyników egzaminów państwowych osiąganych przez uczniów gminnych szkół. Poniższy wykres obrazuje uśrednione wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego oraz województwa lubuskiego w latach 2020–2022. Analizując przedstawione dane zaobserwowano, że w 2020 roku absolwenci szkół podstawowych z terenu badanej jednostki osiągnęli najniższe wyniki ze wszystkich części egzaminu ósmoklasisty w porównaniu do średniej powiatu i województwa. Z kolei w 2021 roku średnie wyniki z języka polskiego i matematyki, osiągnięte przez uczniów pochodzących z terenu Gminy, przewyższyły średnią powiatu. W 2022 roku odnotowano najlepsze wyniki absolwentów ze szkół podstawowych w Gminie z poszczególnych części egzaminu ósmoklasisty, w porównaniu do poprzednich lat. Ponadto wyniki te były zbliżone do średniej dla województwa lubuskiego oraz przewyższały średnią dla powiatu ślubickiego.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa w latach 2020–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań.

2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO

Na terenie Gminy Cybinka opiekę zdrowotną zapewniają poradnie i gabinety podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej. Należą do nich dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej z praktyką lekarza rodzinnego oraz dwie praktyki stomatologiczne.

Na terenie Gminy Cybinka powstać ma zakład opieki zdrowotnej, który ma być podmiotem związanym ze Szpitalem Powiatowym w Słubicach. Zadanie to Gmina realizuje na mocy porozumienia zawartego z władzami powiatu słubickiego.

Najbliższym szpitalem, pod który podlega Gmina Cybinka, jest NZOZ Szpital Powiatowy im. prof. Zbigniewa Religi, który znajduje się przy ul. Nadodrzańskiej 6 w Słubicach. Placówka oddalona jest od centrum badanej jednostki o ok. 25 km, a czas podróży samochodem osobowym wynosi ok. 0,5 godziny.

W latach 2018–2022 liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej oraz podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Cybinka ulegała zmianom. W 2018 roku liczba udzielonych porad wyniosła ponad 13 tys. W kolejnym roku liczba ta spadła o ponad połowę. W 2020 roku odnotowano wzrost liczby udzielanych porad lekarskich, co mogło zostać spowodowane globalną pandemią koronawirusa SARS-COV-2. W latach 2021–2022 odnotowano ponowny spadek liczby udzielanych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 6. Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Cybinka w latach 2018–2022

	Porady lekarskie	
	Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Podstawowa opieka zdrowotna
2018	13 797	13 797
2019	6 765	6 765
2020	9 369	9 369
2021	9 013	9 013
2022	8 876	8 876

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Cybinka funkcjonuje także 2 apteki, które umożliwiają mieszkańcom kupno niezbędnych leków. Należą do nich:

- Apteka przy ul. Słubickiej 5A w Cybince;
- Apteka „Tilia”, która znajduje się przy ul. Krośnieńskiej 26 w Cybince.

W 2022 roku na jedną aptekę znajdującą się na terenie badanej jednostki przypadało 3 116 osób. W porównaniu z 2018 rokiem liczba ta zmniejszyła się, co mogło zostać spowodowane spadkiem liczby ludności Gminy.

W celu zapewnienie mieszkańcom Gminy jak najlepszego dostępu do usług medycznych, władze jednostki współpracują również z zewnętrznymi podmiotami, organizując w Cybince badania mammograficzne oraz zbiórki krwi.

BEZPIECZEŃSTWO

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje Ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja oraz Państwowa Straż Pożarna, zobowiązane są do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Cybinka zajmują się funkcjonariusze Posterunku Policji w Cybince, który zlokalizowany jest przy ul. Słubickiej 44a.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają funkcjonariusze z 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Dodatkowo jednostki OSP w Cybince i Białkowie ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym.

2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Współpraca Gminy Cybinka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego realizowana jest zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na terenie Gminy działają stowarzyszenia, których głównym zadaniem jest integracja społeczna mieszkańców. Organizacjami pozarządowymi określamy wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej), oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

W 2022 roku na terenie Gminy funkcjonowało 19 organizacji pozarządowych. Są to stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe oraz organizacje społeczne. Należą do nich takie podmioty jak:

- Stowarzyszenie „Wędka”;
- Forma Cybinka;
- Ludowy Klub Sportowy ODRA;
- Towarzystwo Miłośników Polesia i Białkowa;
- Gminny Klub Sportowy PERŁA;
- Gminny Klub Sportowy SYRENA;
- Uczniowski Klub Sportowy PERŁA;
- Klub Sportowy ZORZA;

- Klub Sportowy AMG Cybinka team;
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Grzmiącej;
- Cybińskie Stowarzyszenie Rozwoju PRO-EKO;
- Społeczne Ognisko Muzyczne;
- Stowarzyszenie Misja – Przyszłość;
- Stowarzyszenie „Kreatywna Kultura”;
- Stowarzyszenie Mamre;
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Cybince;
- Stowarzyszenie RÓŻOWY PARASOL;
- Stowarzyszenie MAMRE;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Cybince;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Białkowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sądowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grzmiącej;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Radzikowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rąpicach.

Cybińskie Stowarzyszenie Rozwoju PRO-EKO jest pomysłodawcą oraz inicjatorem żniw lawendowych. Jest to unikatowe wydarzenie w skali kraju, podczas którego mieszkańcy zbierają zasadzoną przez siebie lawendę. Działanie to pozytywnie przyczynia się do integracji międzypokoleniowej mieszkańców Gminy, ponieważ w jego realizację zaangażowane są różne grupy społeczne, w tym seniorzy.

Na terenie Gminy swoją działalność prowadzi również Zespół Caritas przy Parafii p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Cybince. Celem działalności podmiotu jest wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz osób potrzebujących. Zespół organizuje zbiórki żywności, wydaje pomoc osobom zakwalifikowanym przez OPS w Cybince, a także organizuje spotkania i wyjazdy integracyjne w okresie letnim.

Najistotniejszym celem współpracy Gminy Cybinka z organizacjami pozarządowymi w 2022 roku było zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Na realizację zadań z budżetu Gminy Cybinka wynikających z rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2022 przeznaczono kwotę w wysokości 148 000,00 zł. Łącznie wydatkowano ponad 144 tys. zł – niewykorzystana kwota dotacji została zwrócona do budżetu Gminy. Realizacja założeń programowych przebiegała w formie finansowej, natomiast środki zaplanowane na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym na 2022 rok przyznawane były w drodze otwartych konkursów. W ramach działania „Wspieranie i upowszechnianie kultury

fizycznej” podpisano umowy o realizację zadania publicznego z 6 podmiotami, a łączna kwota udzielonej dotacji wyniosła 105 tys. zł. Na działania w zakresie „Upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz nauki, szkolnictwa, edukacji, oświaty i wychowania” przyznano dotację jednemu stowarzyszeniu. Kwota dotacji wyniosła 37 600 zł. Z kolei w ramach zadania „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc charytatywna” podpisano umowę o realizację działania z jednym podmiotem, a łączna kwota udzielonej dotacji wyniosła 2 000 zł.

2.1.8. KULTURA

Bogata oferta kulturalno – sportowa bezpośrednio wpływa na poziom życia mieszkańców, ich zadowolenie oraz możliwość wyboru najbardziej atrakcyjnej formy spędzania czasu. Podmioty realizujące zadania z zakresu upowszechniania kultury i sportu dążą do tego, aby zapewnić mieszkańcom szeroką ofertę zajęć, wydarzeń i spotkań, która umożliwi im rozwój oraz realizację swoich pasji.

Na terenie Gminy Cybinka funkcjonują takie instytucje jak:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Cybince, zlokalizowany przy ul. Słubickiej 28 w Cybince;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince, znajdująca się w wyodrębnionym budynku przy ul. Słubickiej 28 w Cybince.

Głównym celem działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury jest organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych w Gminie, a także prowadzenie zajęć umożliwiających rozwój pasji i umiejętności wśród mieszkańców. W placówce organizowane są m.in. lekcje języka angielskiego, warsztaty plastyczne, teatralne i muzyczne, zajęcia z neurogimnastyki, lekcje tańca, a także zajęcia sportowe – ćwiczenia na zdrowy kręgosłup, rozciąganie gimnastyczne oraz treningi obwodowe w formie tabaty. MGOK w Cybince wyposażony jest również w salę bankietową, salę taneczną, foyer kina oraz salę widowiskową.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince założona została w 1946 roku i od tego czasu dąży do zaspakajania potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy. Biblioteka posiada zbiory, które obejmują ponad 36,5 tys. woluminów. W 2022 roku z usług placówki skorzystało 1 144 czytelników z terenu Gminy Cybinka.

Na terenie Gminy Cybinka organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, które uzupełniają dedykowaną dla mieszkańców ofertę kulturalną oraz umożliwiają integrację różnych grup wiekowych. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy Cybinka należą takie imprezy jak:

- Dni Cybinki
- Dożynki Gminne
- Koncert Noworoczny;
- Gala Perty Cybinki;
- Żniwa lawendowe;
- Gminny Dzień Dziecka;
- Biwak z Burmistrzem Cybinki;
- Runmageddon;
- Rajd rowerowy na rzecz osób potrzebujących wsparcia;
- Mikołajki dla Dzieci z Niepełnosprawnościami;
- Piknik Integracyjny Seniorów oraz Dzieci z Niepełnosprawnościami oraz ich Rodzin;
- Pikniki i spotkania integracyjne Seniorów;
- Święto lata Aurith – Urad.

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince to instytucja odgrywająca zasadniczą rolę w zabezpieczaniu potrzeb mieszkańców Gminy Cybinka. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. OPS realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

Do podstawowych zadań OPS należą zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej. Poza tym Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince w 2022 r. realizował m. in. zadania wynikające z ustaw: o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (od 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej), o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu narkomanii, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o Karcie Dużej Rodziny, o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Oprócz wypłaty świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, dodatków ostonowych i innych świadczeń, OPS podejmuje działania wspierające rodziny, w tym wielodzietne, osoby starsze i z niepełnosprawnościami, zajmuje się profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem przemocy domowej, integracją podopiecznych.

W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince realizował następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Cybinka w 2022 roku;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2022 roku;
- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Cybinka w 2022 roku;
- Program „Asystent rodzinny i koordynator pieczy zastępczej”;
- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”;
- Program „Wspieraj Seniora”;
- Program „Senior+”.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej OPS ma obowiązek zatrudnić pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą

socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2022 roku w OPS w Cybince pracował 1 kierownik, 4 pracowników socjalnych, 2 aspirantów pracy socjalnej, 1 wychowawca, 1 asystent rodziny oraz 1 animator. Ośrodek spełnia wymogi ustawowe w zakresie zatrudniania pracowników socjalnych.

2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy domowej;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych lub niepełnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

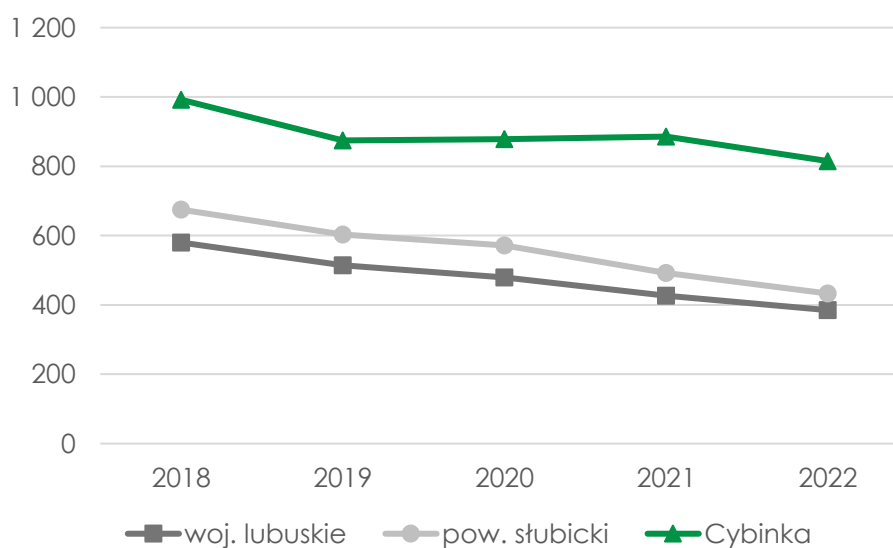
Prawo do świadczeń pieniężnych ze środków pomocy społecznej przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu ubóstwa oraz co najmniej jednego z wymienionych powyżej powodów (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwane dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwane dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",

- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwane dalej "kryterium dochodowym rodziny".

Wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców umożliwia porównanie udziału mieszkańców będących beneficjentami pomocy społecznej z innymi jednostkami samorządowymi. W latach 2017–2021 w Gminie Cybinka liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności charakteryzowała się tendencją spadkową. Na początku analizowanego okresu z oferowanego przez Gminę wsparcia socjalnego korzystały 992 osoby, a na końcu tego okresu liczba beneficjentów pomocy społecznej kształtowała się na poziomie 815 osób. Porównując te wartości ze średnią dla województwa lubuskiego i powiatu ślubickiego zaobserwowano, że liczba osób korzystających z pomocy socjalnej była najwyższa na terenie badanej jednostki. Dodatkowo w Gminie liczba beneficjentów pomocy społecznej spadała najwolniej.

Wykres 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Cybinka są:

- ubóstwo – w 2022 roku wsparto 150 rodzin z tego tytułu, a w 2020 roku było ich 152;
- długotrwała lub ciężka choroba – 77 rodzin otrzymało wsparcie z tego tytułu w 2022 roku, a w 2020 roku było ich 71;
- niepełnosprawność – w 2022 roku 49 rodziny borykały się z tym problemem, a w 2020 roku było ich 55;

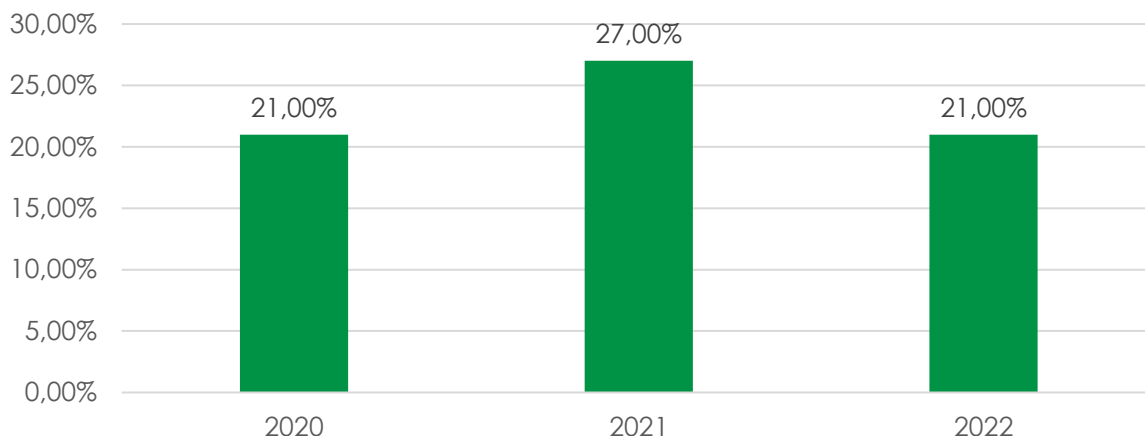
- bezrobocie – w 2022 roku był to główny problem dla 51 rodzin, natomiast w 2020 roku dla 54 rodzin;
- potrzeba ochrony macierzyństwa - z tego tytułu wsparcie otrzymało 27 rodzin w 2022 roku, natomiast w 2020 roku było ich 48.

Tabela 7. Powody przyznania pomocy w latach 2020–2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020	2021	2022
Ubóstwo	152	159	150
Sieroctwo	0	1	1
Bezdomność	13	4	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	48	33	27
Bezrobocie	54	62	51
Niepełnosprawność	55	52	49
Długotrwała lub ciężka choroba	71	82	77
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	32	24	28
W tym: rodziny niepełne	18	19	19
W tym: rodziny wielodzietne	4	6	8
Przemoc w rodzinie	0	3	2
Alkoholizm	10	13	17
Narkomania	0	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	7	4
Zdarzenie losowe	1	2	4
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Cybince.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w 2022 i 2020 roku wyniósł 21%. W 2021 roku zaobserwowano wzrost wartości badanego wskaźnika, który wyniósł 27%. Sytuacja ta mogła zostać spowodowana globalną pandemią SARS-COV-2

Wykres 7. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Cybinka w latach 2020–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Cybince.

Ze względu na skutki gospodarcze związane z wojną w Ukrainie oraz inflacją w najbliższych latach należy spodziewać się ponownego wzrostu wskaźnika.

Z analizy powodów przyznawania pomocy społecznej oraz grup społecznych, którym grozi wykluczenie wyraźnie widać, że grupami wymagającymi szczególnej uwagi są przede wszystkim osoby borykające się z problemem niepełnosprawności, ubóstwa, uzależnień, a także osoby bezrobotne.

2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W myśl Ustawy o pomocy społecznej osobie, która doświadczyła upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych, w wyniku czego wymaga ona pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej, przysługuje prawo do umieszczenia w Środowiskowym Domu Samopomocy. Celem działalności ŚDS jest świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Okres korzystania z miejsca całonocnego pobytu w środowiskowym domu samopomocy nie może być jednorazowo dłuższy niż 3 miesiące, w uzasadnionych przypadkach z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy, przy czym maksymalny okres pobytu całonocnego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 8 miesięcy.

Na terenie Gminy Cybinka działa Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem”, który zlokalizowany jest w miejscowości Bieganów. Dom przeznaczony jest dla osób potrzebujących wsparcia, budując tym samym sieć oparcia społecznego w Gminie oraz przygotowując podopiecznych do życia i funkcjonowania w społeczeństwie.

ŚDS w Bieganowie stanowi samodzielną jednostkę organizacyjną, która finansowana jest z budżetu Wojewody Lubuskiego w ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej. W 2022 roku placówka działała 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie.

Pozostałe zasoby instytucjonalne pomocy społecznej, z których korzystać mogą mieszkańcy Gminy Cybinka to m.in.:

- **Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk”** – jest jednostką wspierania rodziny działającą w strukturach organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince. Placówka działa w formie opiekuńczej i wspiera wychowanków m.in. poprzez: pomoc dydaktyczną podczas odrabiania zadań domowych, posiłek, prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami ergoterapii, socjoterapii i arteterapii oraz organizację czasu wolnego (gry, zabawy integracyjne i sportowe). Ponadto podmiot ten organizuje cykliczne imprezy (np. Andrzejki, Wigilia, bal przebierańców, zakończenie roku szkolnego, urodziny). W 2022 roku Placówka świadczyła opiekę dla 15 dzieci, a w tym samym roku ze wszystkich zajęć organizowanych przez Placówkę skorzystało 22 dzieci z terenu Gminy Cybinka.
- **Klub Senior+** – Klub stanowi jednostkę organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince, a jego działalność nakierowana jest przede wszystkim na motywowanie i aktywizowanie seniorów do działań na rzecz samopomocy i wolontariatu. Klub zapewnia aktywne spędzanie wolnego czasu oraz stwarza możliwość rozwijania zainteresowań wśród najstarszych mieszkańców Gminy Cybinka. W 2022 roku Klub oferował 20 miejscami dla swoich podopiecznych, a w tym samym roku we wszystkich zajęciach zorganizowanych przez Klub uczestniczyło 178 seniorów.

Ponadto do istotnych instytucji funkcjonujących lub prowadzących działalność na terenie Gminy Cybinka w zakresie rozwiązywania problemów społecznych należą m.in. Urząd Miejski w Cybince, Posterunek Policji w Cybince, Punkt Konsultacyjny, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince, Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Cybince, Zespół Interdyscyplinarnej, Zespół Szkół w Cybince, Szkoła Podstawowa w Białkowie, Stowarzyszenie Rozwoju PRO–EKO w Cybince, a także NZOZ „ATIS” w Cybince.

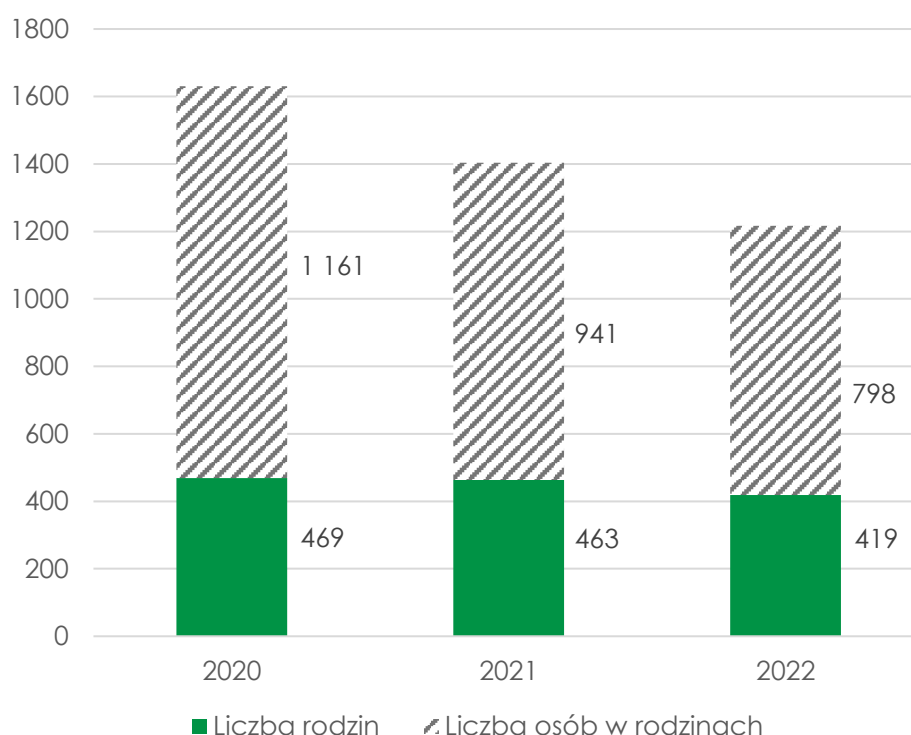
Analizując zasoby lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince należy wskazać konieczność przeniesienia placówki do innego obiektu lub budowy nowego, ponieważ obecnie zajmowane pomieszczenia są m.in. niedostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (koszt dostosowania istniejącej siedziby OPS jest zbyt wysoki). Realizacja tego przedsięwzięcia i pozyskanie większej przestrzeni mogłoby być pierwszym krokiem do rozszerzenia działalności OPS i utworzenia Centrum Usług Społecznych w Cybince, co przyczyniłoby się w przyszłości do scentralizowania usług społecznych na terenie Gminy.

2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince podejmuje wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji materialnej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Formami pomocy jest system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna.

W latach 2020–2022 liczba rodzin i liczba osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w Gminie Cybinka wykazywały tendencję malejącą.

Wykres 8. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Cybince.

W roku 2022 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto ogółem 337 osób w 295 rodzinach. Z kolei w 2021 roku wsparciem zostało objęte 359 w 320 rodzinach, a w 2020 – 376 osób skorzystało z pomocy w 325 rodzinach. Poniższa tabela przedstawia liczbę beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w latach 2020–2022. W analizowanym okresie największa liczba beneficjentów korzystała z zasiłków celowych oraz zasiłków okresowych. Z kolei najmniejszą liczbę świadczeń przyznano osobom poszukującym schronienia oraz ubiegającym się o świadczenie w formie usług opiekuńczych.

Tabela 8. Liczba beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w Gminie Cybinka w latach 2020–2022

Wyszczególnienie:	2020	2021	2022
Zasiłki stałe – ogółem	43	42	39
Zasiłki okresowe – ogółem	114	121	103
Schronienie	13	10	7
Posiłek	108	89	90
W tym dla: dzieci	96	85	86
Usługi opiekuńcze – ogółem	25	26	24
W tym : specjalistyczne	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	3	13
Inne zasiłki celowe i w naturze – ogółem	372	394	334

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Cybince.

Jednym z wielu zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust.1 - 4 Ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest niematerialną formą wsparcia przy kształtowaniu nowych postaw społecznych. Pomoc w tej formie ma na celu wypracowanie zmiany funkcjonowania społecznego i zawodowego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystywanie i rozwój ich zasobów. Poradnictwo w pracy socjalnej jest działaniem, którego głównym celem jest stworzenie warunków do podejmowania przez klientów samodzielnych prób rozwiązywania swoich problemów, co wiąże się z wprowadzaniem szeroko rozumianych zmian w ich życiu. W 2022 roku praca socjalna była świadczona m. in. w zakresie wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji (informowanie o różnych uprawnieniach, pomoc w wypełnianiu wniosków, pomoc w ustaleniu niepełnosprawności), poradnictwa wychowawczego, rodzinnego i zawodowego; OPS w Cybince objął tym rodzajem wsparcia 419 rodzin. W porównaniu z poprzednimi latami zaobserwowano, że liczba rodzin objętych tą formą wsparcia spadła. Ponadto w latach 2020–2022 wskaźnik pracy socjalnej ogółem na terenie Gminy uległ znacznemu zmniejszeniu, a w 2020 roku kształtował się on poziomie 798.

Tabela 9. Liczba beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w Gminie Cybinka w latach 2020–2022

	2020	2021	2022
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	469	463	419
Praca socjalna ogółem	1 161	941	798

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Cybince.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince realizuje także zadania wynikające z Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Osobie otrzymującej zasiłek rodzinny mogą przysługiwać również następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Strukturę świadczeń rodzinnych w perspektywie ostatnich 3 lat przedstawia poniższa tabela, w której umieszczone zostały informacje o ilości przyznanych świadczeń oraz kwoty poniesionych wydatków. Na przestrzeni analizowanego okresu zmniejszyła się liczba i kwota wszystkich wypłacanych świadczeń, z wyjątkiem dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością. W latach 2020–2022 największą liczbę środków przeznaczano na wypłatę dodatku z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wieloletniej. Z kolei w tych samych latach najmniejszy udział wśród wszystkich świadczeń stanowił dodatek z tytułu urodzenia dziecka.

Tabela 10. Liczby i kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2020–2022

	2020		2021		2022	
	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]
zasiłek rodzinny	3 316	373 234,00	2 936	338 784,00	2 441	278 615,00
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	21	16 342,00	12	12 000,00	4	2 094,00

dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,	61	24 129,00	59	22 710,00	5	2 000,00
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	190	35 728,00	165	31 845,00	116	22 248,00
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	183	18 238,00	195	19 925,00	222	22 542,00
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	357	17 984,00	193	16 360,00	228	14 873,00
dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,	704	63 878,00	634	59 531,00	528	48 024,00
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	359	29 729,00	364	30 264,00	349	28 917,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Cybince.

Jedną z form wsparcia są także świadczenia opiekuńcze, w zakres których wchodzi: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy, które wypłacane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince. Analizując przedstawione w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że w latach 2020–2022 spadła liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków dla opiekunów. Z kolei wzrosła liczba wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych. Ponadto w latach 2020–2022 przeznaczono największą ilość środków finansowych na wypłacenie świadczeń pielęgnacyjnych.

Tabela 11. Wsparcie dla osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych, w latach 2020–2022

WYSZCZEGÓLNIENIE		2020	2021	2022
Zasiłek pielęgnacyjny	Liczba	1 960	1 999	1 945
	Kwota [zł]	423 046,00	430 816,00	419 739,00
Świadczenie pielęgnacyjne	Liczba	325	410	591
	Kwota [zł]	590 464,00	799 951,00	1 241 625,00

Specjalny zasiłek opiekuńczy	Liczba	77	44	0
	Kwota [zł]	47 740,00	27 280,00	0,00
Zasiłek dla opiekuna	Liczba	12	12	0
	Kwota [zł]	7 440,00	7 440,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Cybince.

W badanym okresie zmalała zarówno liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych jak i specjalnych zasiłków opiekuńczych. Nastąpił jednak wzrost ilości wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych.

2.2.5 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Gmina Cybinka realizuje Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2025. Adresatami programu są osoby z problemem alkoholowym, narkomanią, uzależnieniami behawioralnymi i ich rodziny, a jego celem jest uświadomienie mieszkańcom Gminy Cybinka skutków nadużywania alkoholu i narkotyków, pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2025 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z alkoholizmu oraz innych uzależnień i stanowi podstawę podejmowanych działań w tej sferze. Dokument ten określa jednocześnie katalog przedsięwzięć będących zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych, wynikających z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgodnie z treścią którego zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności poprzez:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, m.in. działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności do alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Główne cele opisywanego wyżej Programu to:

Cel główny: Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych, zaburzeń związanych z zachowaniem przy niestosowaniu substancji psychoaktywnych.

Cel operacyjny 1: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków, oraz z zaburzeniami nie związanymi z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych.

Cel operacyjny 2: Udzielanie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii lub uzależnienia behawioralnego pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 3: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cel operacyjny 4: Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii.

Cel operacyjny 5: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Używanie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych jest jednym z poważniejszych problemów społecznych Gminy Cybinka. Warto jednak pamiętać, że problem ten przybiera w Gminie różne formy, wśród których można wymienić również zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, ale objawiające się niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jedną z głównych kwestii społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry na pieniądze, w tym w formie on-line.

W Gminie Cybinka działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzi **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) w Cybince**, powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W strukturze GKRPA funkcjonuje również **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień**, który zlokalizowany jest przy ul. Dąbrowskiego 32 w mieście Cybinka. Punkt oferuje

bezpłatnie informacje w zakresie uzależnień, a porad udziela 1 pedagog. W 2022 roku Punkt czynny był średnio przez 89 godzin w miesiącu i w ciągu roku udzielono łącznie 83 porad, a na funkcjonowanie punktu przeznaczono środki o łącznej kwocie 4 450,00 zł. Wsparcie młodych mieszkańców Gminy odbywa się także poprzez bieżącą działalność innych jednostek organizacyjnych, w szczególności placówek oświatowych i Policji, które systematycznie organizują spotkania prewencyjne z dziećmi.

Ponadto na terenie Gminy Cybinka działalność prowadzi **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**, którego głównym celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą. Należy zaznaczyć, że zespoły interdyscyplinarne to przede wszystkim metoda pracy (nowoczesny styl zarządzania), która opiera się na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy domowej. Zespół pełni funkcję strategiczną – koordynującą polegającą przede wszystkim na kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy domowej. Do zadań na poziomie wykonawczym, dotyczących konkretnej rodziny, zespół powołuje grupę diagnostyczną – pomocową (wcześniej grupę roboczą), która pełni funkcję wspierającą. Realizuje ona działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy domowej.

Na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. Rada Miejska w Cybince ustanowiła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Cybinka na lata 2022–2027. Program oparty jest na następujących zasadach:

- współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, instytucji, organizacji pozarządowych, kościołów, policji i sądów, innych środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i jej negatywnym następstwom;
- jawności działań podmiotów realizujących zadania programowe z poszanowaniem godności, tak ofiary, jak i sprawcy;
- szczególnej ochrony dzieci, zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, osób starszych i z niepełnosprawnościami w zakresie właściwej opieki i pielęgnacji, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Konsekwentna realizacja Programu pozwoli na właściwą organizację prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powinna mieć wpływ na upowszechnienie wśród służb społecznych pracy przy zastosowaniu metody interdyscyplinarnej.

Główne cele opisywanego Programu to:

Cel główny programu: Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Cybinka, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców;

Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

W 2022 roku Zespół Interdyscyplinarny zorganizował 4 posiedzenia. Liczba procedur Niebieskiej Karty wg stanu na koniec 2022 r. wyglądała następująco: zakończono ogółem 11 procedur, kontynuowane jest 5 procedur. W 2022 r. wszczęto 12 procedur niebieskiej karty poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty – A”, wypełniono również 12 formularzy „Niebieskiej Karty – C” i 7 formularzy „Niebieskiej Karty – D”. W wyniku wszczęcia procedury „NK” prowadzonych było 6 postępowania pod nadzorem prokuratora, 1 z nich zakończyło się aktem oskarżenia. Średni czas realizacji procedury wynosił 0,5 roku.

2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

W Gminie Cybinka obowiązuje Program Wspierania Rodziny dla Gminy Cybinka na lata 2022–2024. Głównym celem programu jest stworzenie systemu wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Opracowano także cele szczegółowe takie jak:

- Umożliwienie rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, możliwości i zasoby,
- Wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- Stworzenie systemu wsparcia rodziny umożliwiającego efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym,
- Kontynuacja asystentury rodzinnej jako formy wsparcia rodziny przeżywającej trudności, która z kolei będzie odpowiedzią na nadmiernie zbiurokratyzowanie dotychczasowych form pracy z rodziną,
- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.

W ramach współpracy z realizatorami oraz partnerami programu prowadzone są działania pomocowe dla rodzin w celu uzyskania kompetencji do prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich. Główną instytucją, która ma za zadanie wspierać rodzinę oraz dzieci i młodzież w Gminie Cybinka jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu realizacji założeń Programu powołano również zespół interdyscyplinarny, który przeciwdziała przemocy w rodzinie oraz wspiera ochronę ofiar przemocy w rodzinie.

Jedną z podstawowych form wsparcia jest asystent rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym. Asystent rodziny działa na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, pochodzenia, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. W 2022 roku wsparciem asystentów rodziny objęte zostały 22 rodziny. Na terenie Gminy Cybinka zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny. Zauważa się potrzebę rozwinięcia funkcji asystenta rodziny i zatrudnienie kolejnych osób zajmujących to stanowisko.

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W Gminie Cybinka spada liczba dzieci objętych pieczą zastępczą. W 2022 roku Gmina poniosła wydatki w wysokości ponad 84 tys. zł z tytułu objęcia dzieci systemem pieczy zastępczej.

2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince realizuje ogólnopolski program pn. „**Korpus Wsparcia Seniorów**”. Celem programu jest zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, którzy ze względu na stan zdrowia mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmuje swoim zakresem dwa moduły:

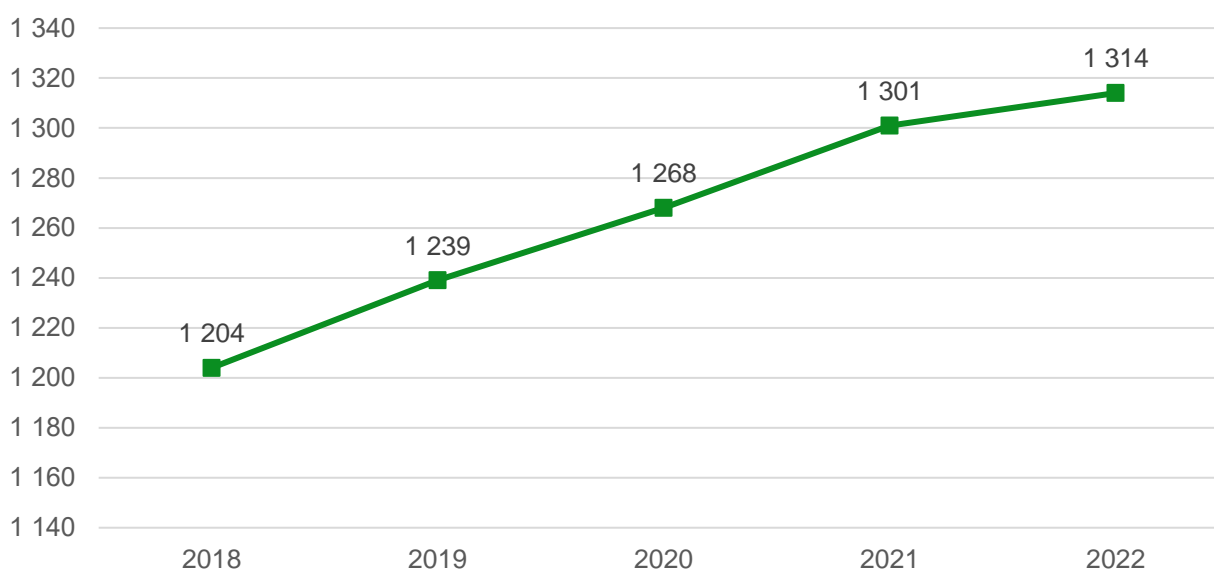
- **Moduł I**, angażujący wolontariuszy, w tym działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.
- **Moduł II**, który ma na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. „Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy stale lub czasowo wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W ramach modułu II trzech seniorów z terenu gminy może otrzymać wraz z opłaconym

abonamentem tzw. „opaskę bezpieczeństwa”. „Opaska bezpieczeństwa” wyposażona jest w co najmniej trzy z następujących funkcji: przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku, czujnik zdjęcia opaski, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami, funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja). Dzięki połączeniu seniora z operatorem, dyspozytor może udzielić pomoc poprzez kontakt z osobą z najbliższego otoczenia (rodzina, sąsiad, opiekun), pracownikiem ośrodka pomocy społecznej lub wezwać służby ratunkowe.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince prowadzi **Klub Senior+**. W 2022 roku z oferty Klubu skorzystało 176 seniorów. Działalność Klubu polega na motywowaniu i aktywizowaniu seniorów do działań wolontarystycznych i na rzecz samopomocy. Klub zapewnia aktywne spędzanie wolnego czasu oraz rozwija zainteresowania. W 2022 r. zrealizowano szereg warsztatów, m.in.: informatyczne, z zakresu dietetyki, „Jak nie stać się ofiarą”, „Świadomy senior”, z zakresu fizjoterapii, sportowe, integracyjne, relaksacyjne oraz literackie. Oferta Klubu jest bardzo bogata i dostosowana do potrzeb Seniorów.

Na terenie Gminy Cybinka realizowany był również program „**Wspieraj Seniora**”, który był odpowiedzią na potrzeby osób w wieku 70 lat i więcej, w zakresie ochrony przed koronawirusem SARS-COV-2. Głównym celem programu było dofinansowanie gmin w zakresie realizacji usługi wsparcia na rzecz Seniorów, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu.

Wykres 9. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Cybinka w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Cybinka stale rośnie. W ciągu ostatnich 5 lat grupa ta zwiększyła się o 110 osób, co oznacza przyrost o 9,1%. Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze opiekuńczym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz rozwój usług przeznaczonych dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku usług skierowanych do seniorów w obszarze integracji społecznej. W Gminie Cybinka realizowany jest także program „**Opieka wytchnieniowa**”. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: dziećmi do ukończenia 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub osobami z niepełnosprawnościami posiadającymi: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie. Dzięki temu wsparciu osoby sprawujące na co dzień opiekę nad osobą z niepełnosprawnością dysponować będą czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Ponadto mieszkańcy mają możliwość wzięcia udziału w programie „**Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**”, którego głównym celem jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatami Programu są: dzieci do ukończenia 16. roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:

- o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W myśl Ustawy o pomocy społecznej osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są mieszkańiec domu, przedstawiciel ustawowy, małżonek, zstępni przed wstępnymi lub Gmina zgodnie z miejscem zamieszkania, z której osoba została skierowana.

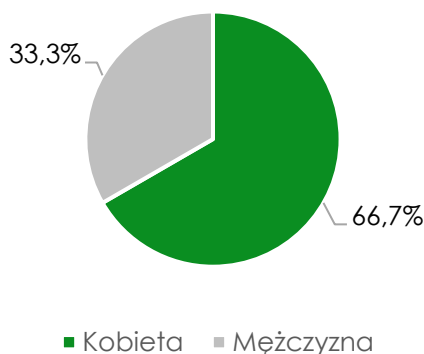
W 2022 roku na terenie Gminy Cybinka nie funkcjonował żaden Dom Pomocy Społecznej. Mieszkańcy, którym przysługiwała tego rodzaju pomoc, umieszczeni zostali w placówkach znajdujących się w Kostrzynie nad Odrą, Glińsku, Bystrej, Rokitnie, Tursku, Lubsku, Szczawnie, Toporowie, Trzebiechowie oraz Gorzowie Wielkopolskim. Z tytułu pobytu mieszkańców Cybinki w tych placówkach, Gmina poniosła w 2022 roku wydatki o łącznej kwocie ponad 680 tys. zł.

2.3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

2.3.1. INFORMACJE O RESPONDENTACH

Partycypacja społeczna stanowi istotny element w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dla jednostek samorządu terytorialnego, dlatego w Gminie Cybinka przeprowadzono badanie opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankiety, w którym mieszkańcy Gminy zostali zapytani o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badanie ankietowe przeprowadzone było od 3 stycznia 2024 roku do 31 stycznia 2024 roku i w tym czasie wpłynęło 219 ankiet. Wśród ankietowanych 66,7% stanowiły kobiety, a mężczyźni 33,3%.

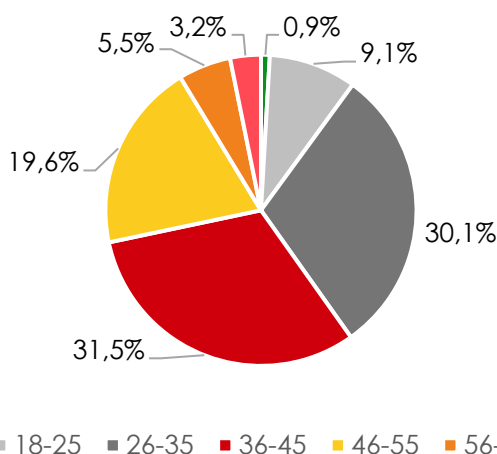
Wykres 10. Udział respondentów w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

W podziale na wiek największą grupę wśród respondentów stanowiły osoby w wieku 36 – 45 lat (31,5%), osoby w wieku 26 – 35 lat (30,1%), a także osoby w wieku 46 – 55 lat (19,6%). Najmniejsza liczba ankiet wpłynęła z kolei od osób w grupie wiekowej poniżej 18 lat (0,9%).

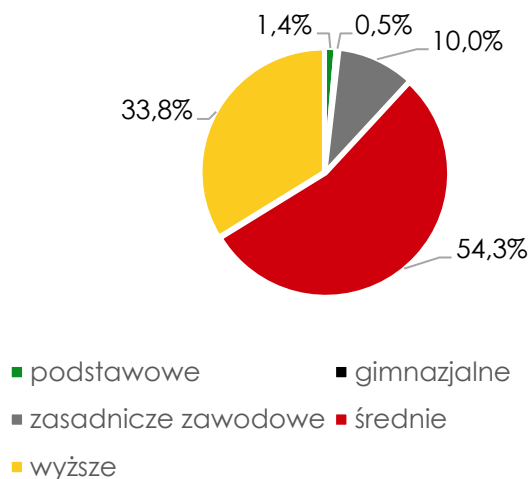
Wykres 11. Udział respondentów w podziale na wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Analizując poziom wykształcenia respondentów stwierdzono, że najwięcej ankiet wypełnionych zostało przez osoby, które ukończyły szkołę średnią (54,3%) oraz szkołę wyższą (33,8%). Z kolei osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe stanowiły 10% wszystkich ankietowanych, a 1,4% stanowili respondenci, którzy uzyskali wykształcenie podstawowe.

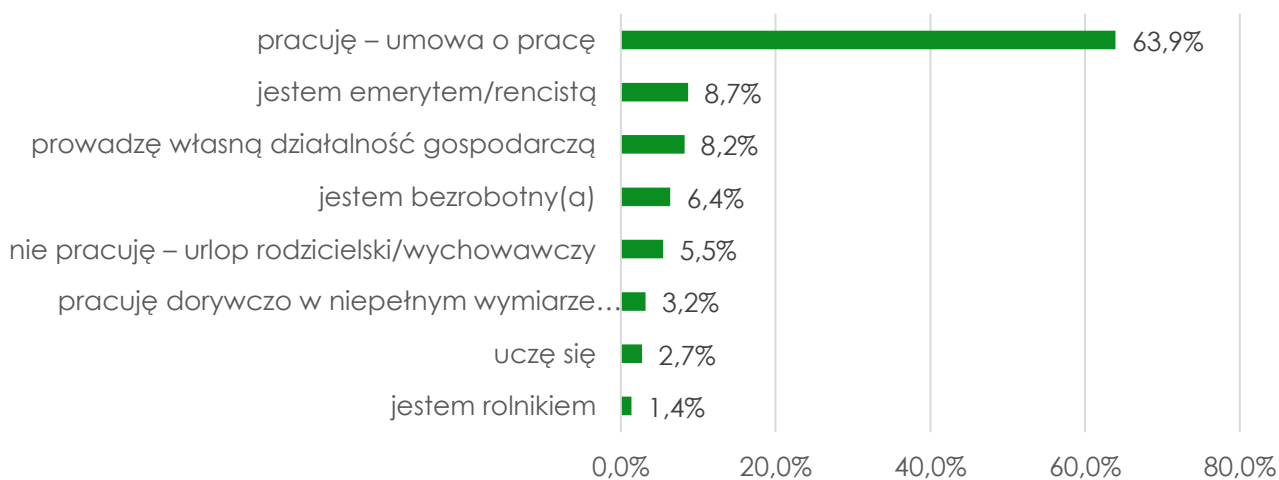
Wykres 12. Udział respondentów w podziale na wykształcenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Największą grupę wśród ankietowanych, pod względem zatrudnienia, stanowiły osoby pracujące na podstawie umowy o pracę (63,9%). Znaczny odsetek wśród respondentów stanowili również emeryci i renciści (8,7%) oraz osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (8,2%). Najmniejszą część ankiet wypełniły z kolei osoby uczące się, które stanowiły 2,7% wszystkich respondentów oraz pracujący w rolnictwie – 1,4%.

Wykres 13. Udział respondentów w podziale na sytuację zawodową

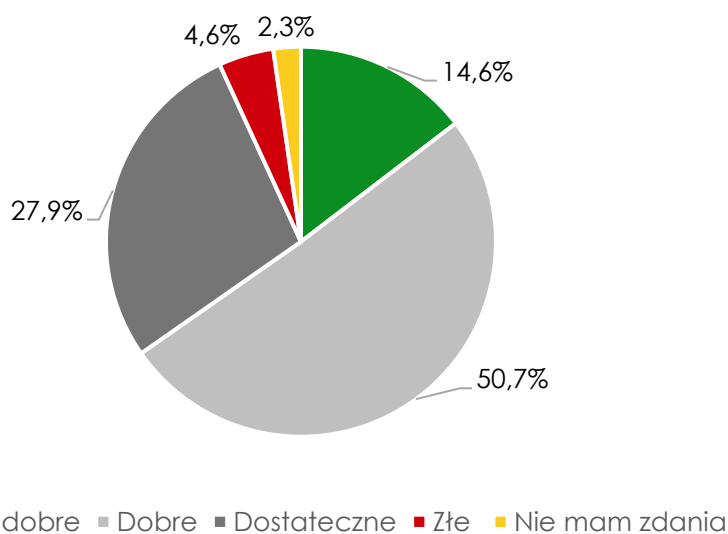

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

2.3.2. JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy zapytani zostali o jakość życia w Gminie Cybinka. Większość respondentów (50,7%) określiło aktualne ogólne warunki życia w Gminie jako dobre. Osoby, które oceniły ten aspekt jako bardzo dobry stanowiły 14,6%, a 27,9% respondentów oceniło warunki życia w Gminie jako dostateczne. Dodatkowo udział respondentów, którzy wyrazili swoje niezadowolenie z aktualnych warunków życia na terenie badanej jednostki wynosił 4,6%.

Wykres 14. Ocena aktualnych ogólnych warunków życia Mieszkańców Gminy Cybinka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Ankietowani dodatkowo zostali poproszeni również o ocenę poszczególnych aspektów wpływających na jakość życia w Gminie w skali od 1 (bardzo źle) do 5 (bardzo dobrze). Respondenci wyrazili swoje zdanie na temat takich obszarów jak m.in. edukacja, bezpieczeństwo czy lokalny rynek pracy. W poniższej tabeli przedstawione zostały uśrednione oceny dla wszystkich aspektów, które poddane zostały badaniu opinii publicznej. Zaobserwowano, że ankietowani najwyżej ocenili takie obszary jak: działania na rzecz osób starszych na terenie Gminy (3,98), szkolnictwo podstawowe (3,58), edukacja przedszkolna (3,48), współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi (3,43) oraz bezpieczeństwo mieszkańców (3,42). Z kolei najgorzej ocenione zostały takie aspekty jak: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,53), połączenie komunikacyjne z innymi gminami i miastami (1,97), zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 (2,04), dostęp do podstawowej opieki medycznej (2,11) oraz dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych (2,17). Odpowiedzi ankietowanych zawierały się w skali od 1,5 do 4, a średnia ocena wszystkich badanych aspektów wyniosła 2,83.

Tabela 12. Średnie oceny poszczególnych obszarów według ankietowanych

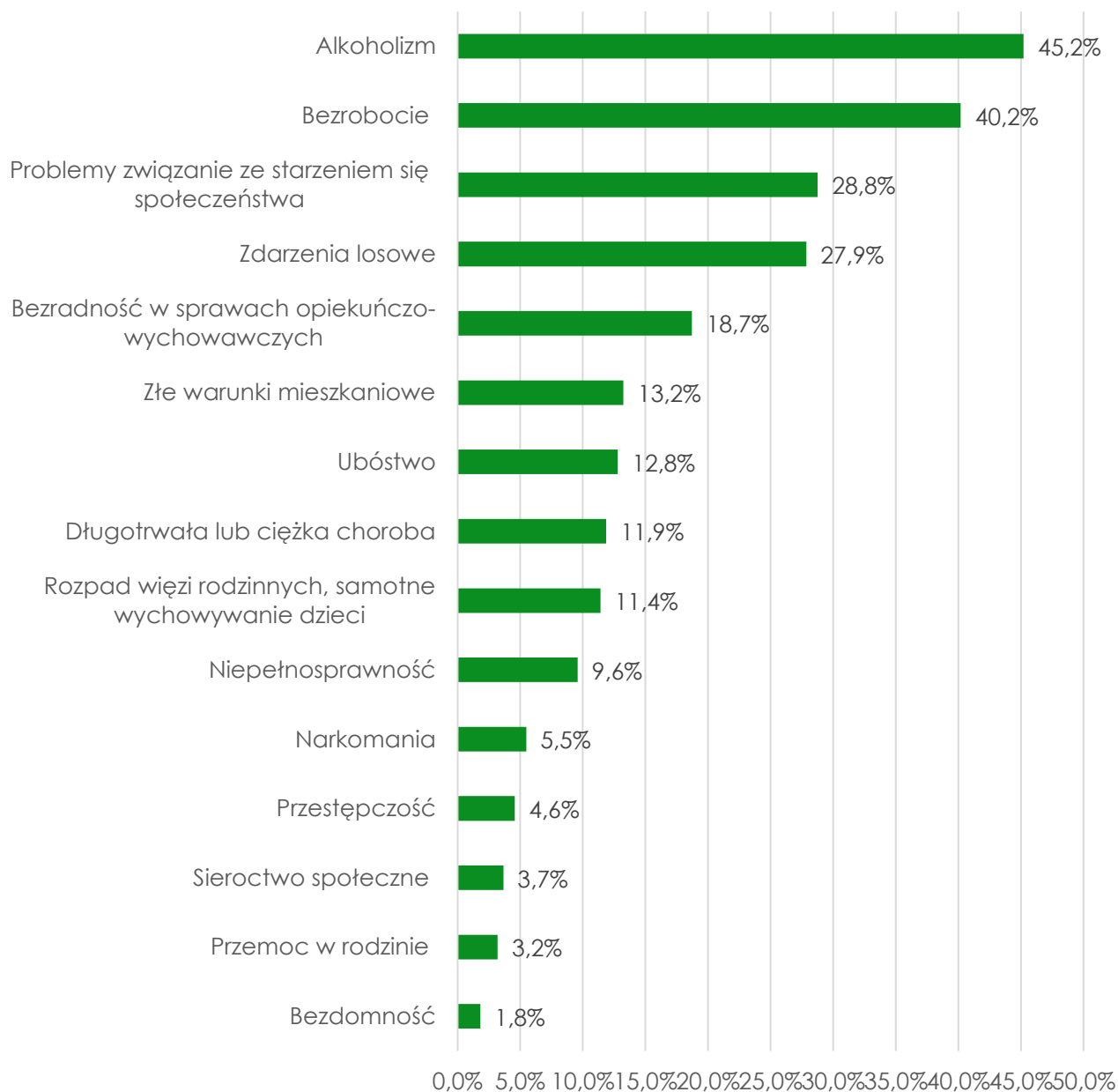
Obszar	Średnia ocena
Działania na rzecz osób starszych na terenie gminy	3,98
Szkolnictwo podstawowe	3,58
Edukacja przedszkolna	3,48
Współpracę Gminy z organizacjami pozarządowymi	3,43
Bezpieczeństwo mieszkańców	3,42
Aktywność/ zaangażowanie społeczne mieszkańców	3,21
Dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych	3,12
Dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych	3,05
Lokalny rynek pracy	2,57
Dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych	2,17
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,11
Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3	2,04
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,97
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

2.3.3. PROBLEMY I ZAGROŻENIA NA TERENIE GMINY, WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

W dalszej części kwestionariusza respondenci zidentyfikowali występujące na terenie Gminy Cybinka problemy i zagrożenie społeczne. Według ankietowanych najczęstszym problemem wśród mieszkańców badanej jednostki był alkoholizm (45,2%), bezrobocie (40,2%), starzenie się społeczeństwa (28,8%) oraz zdarzenia losowe (27,9%). Najrzadziej wybierane przez ankietowanych były z kolei takie zagrożenia jak: bezdomność (1,8%), przemoc w rodzinie (3,2%), sieroctwo społeczne (3,7%), przestępczość (4,6%) oraz narkomania (5,5%).

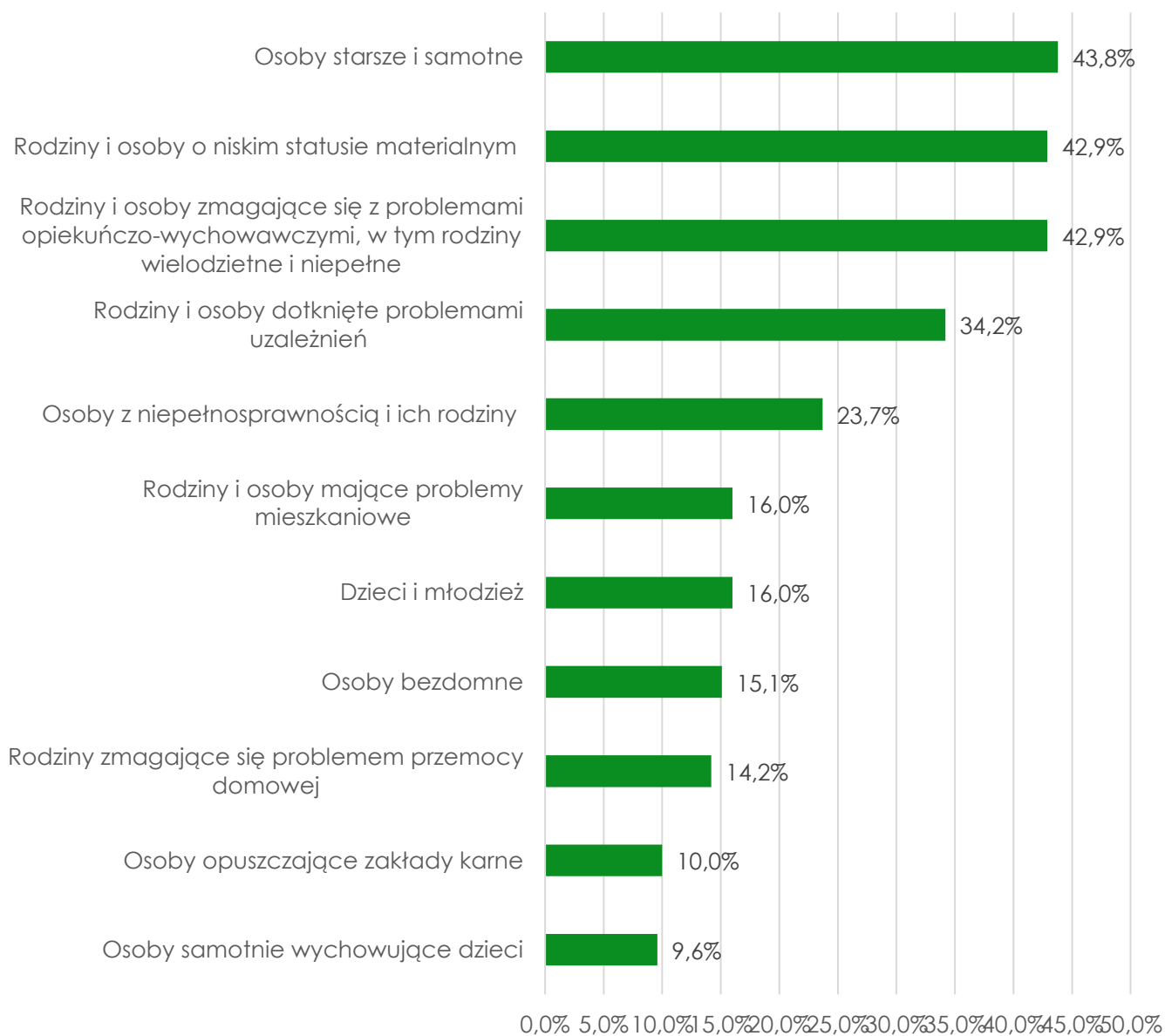
Wykres 15. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Gminy Cybinka według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Następnie ankietowani wskazywali grupy społeczne, które ich zdaniem były najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Największy odsetek odpowiedzi dotyczył osób starszych i samotnych (43,8%), rodzin i osób o niskim statusie materialnym (42,9%), rodzin i osób zmagających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (42,9%) oraz rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień (34,2%). Najrzadziej wskazywano z kolei na osoby samotnie wychowujące dzieci (9,6%), osoby opuszczające zakłady karne (10%), a także rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej (14,2%).

Wykres 16. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie Cybinka według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W dalszej kolejności respondenci wskazywali działania, które powinien podjąć samorząd Gminy w celu ograniczenia negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Najczęściej wskazywano na tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy (67,6%), tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (39,7%), wykorzystanie budynków gminnych na nowe inwestycje społeczne (36,1%) oraz rozszerzenie działalności w zakresie poradnictwa prawnego i psychologicznego (24,2%). Z drugiej strony najrzadziej wybieranym działaniem było utworzenie kolejnego dziennego środowiskowego domu samopomocy (3,2%), utworzenie miejsc spotkań dla osób starszych (4,6%), a także rozwój placówek wsparcia dziennego (5%) oraz inne (5%).

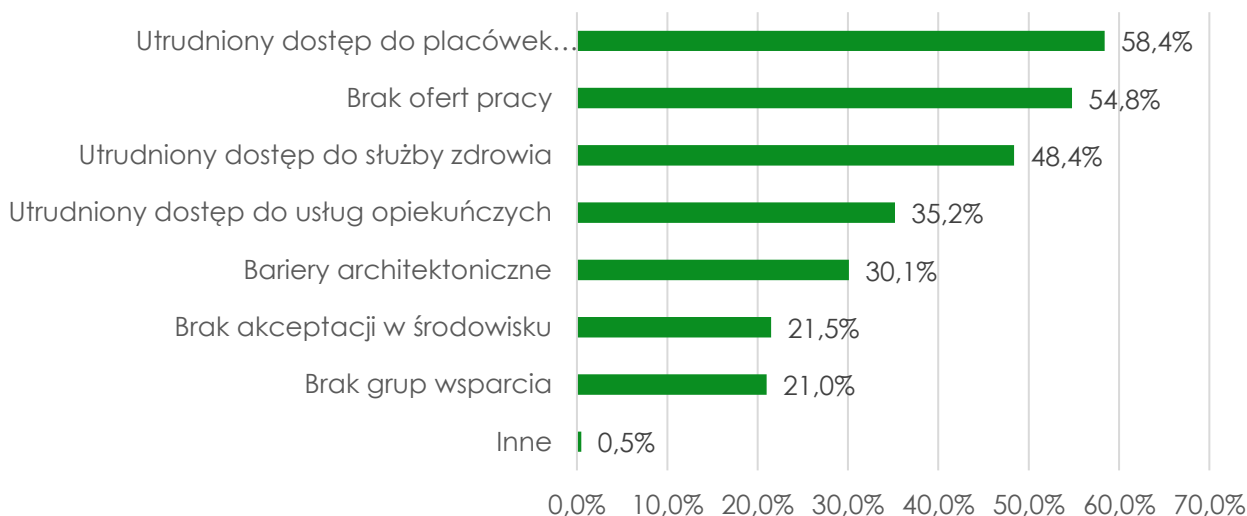
Wykres 17. Działania, które powinien podjąć samorząd Gminy, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Ankietowani mieli również możliwość wskazania z jakiego rodzaju problemami mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. Najczęściej wskazywano na utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (58,4%), brak ofert pracy (54,8%) oraz utrudniony dostęp do służby zdrowia (48,4%). Najrzadziej wybraną odpowiedzią była z kolei kategoria inne (0,5%) oraz brak grup wsparcia (21%).

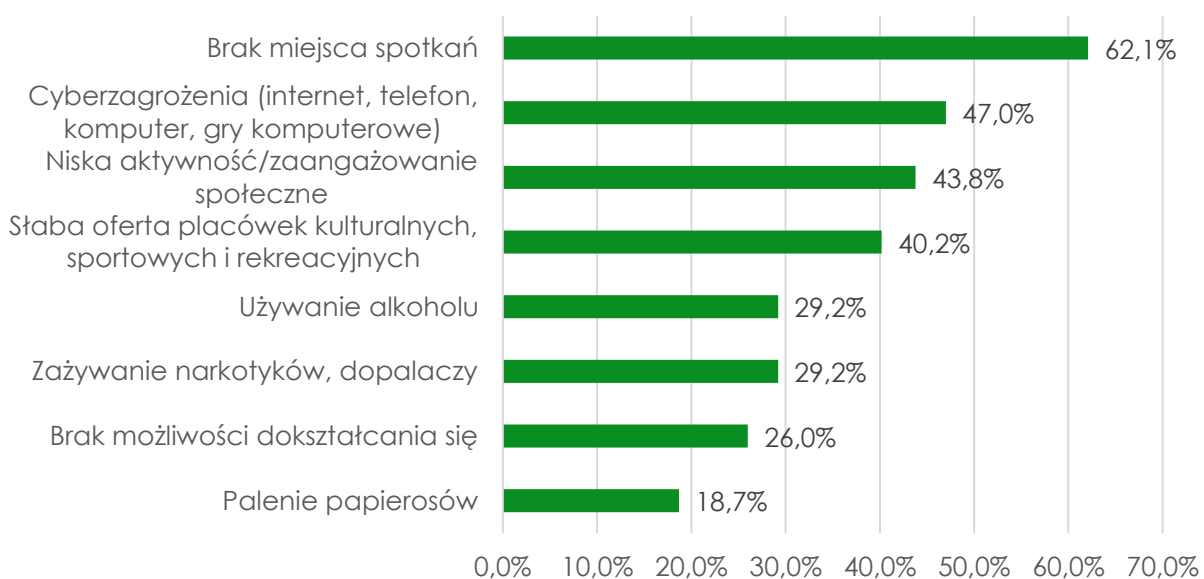
Wykres 18. Problemy, z którymi według ankietowanych najczęściej mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Cybinka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o zidentyfikowanie jakiego rodzaju problemy społeczne wobec młodzieży są najważniejsze na terenie Gminy Cybinka. Najczęściej wybieranymi odpowiedziami były takie zagrożenie jak: brak miejsc spotkań (62,1%), cyberzagrożenia (47%), a także niska aktywność lub zaangażowanie społeczne (43,8%). Ankietowani najrzadziej wskazywali na problemy związane z paleniem papierosów (18,7%), brak możliwości dokształcania się (26%), a także zażywanie narkotyków i dopalaczy (29,2%) oraz używanie alkoholu (29,2%).

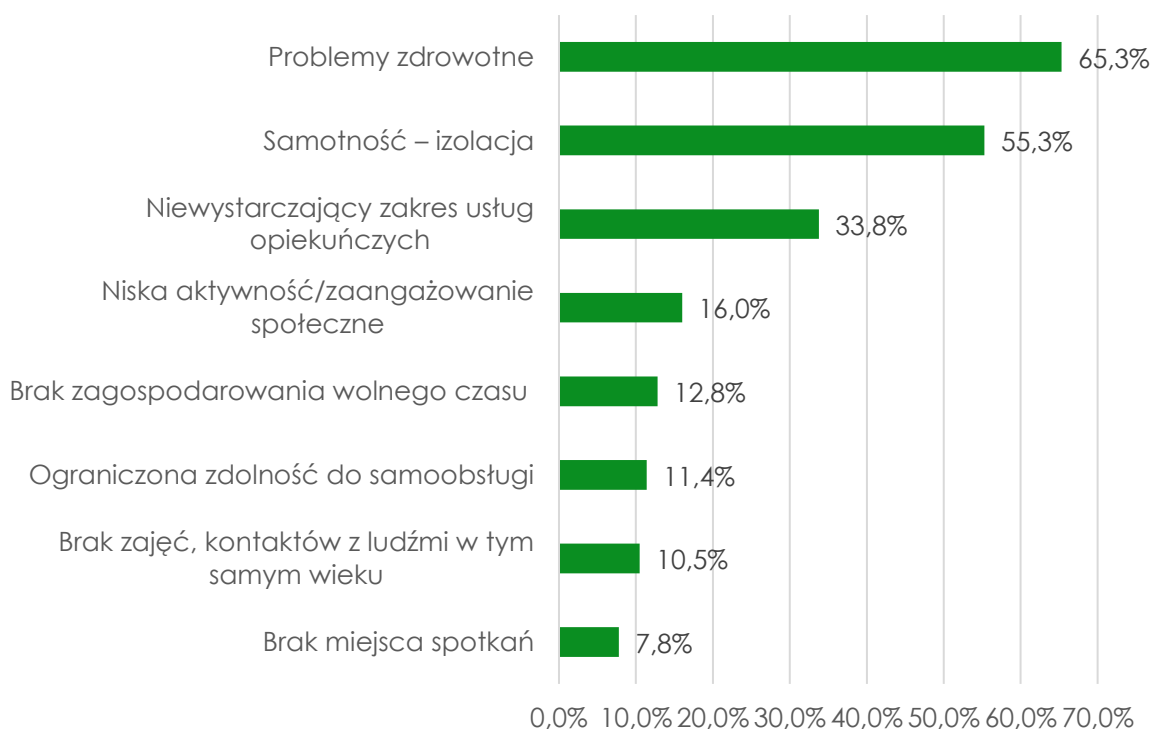
Wykres 19. Problemy, z którymi najczęściej mierzy się młodzież na terenie Gminy Cybinka według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Według ankietowanych najczęstszym problemem, z którym mierzyły się osoby starsze na terenie Gminy Cybinka były problemy zdrowotne (65,3%), samotność i izolacja (55,3%) oraz niedostateczny zakres usług opiekuńczych (33,8%), za to najrzadziej respondenci wskazywali na takie zagrożenia jak: brak miejsc spotkań (7,8%), brak kontaktów z rówieśnikami (10,5%) i ograniczona zdolność do samoobsługi (11,4%).

Wykres 20. Problemy, z którymi najczęściej mierzą się osoby starsze na terenie Gminy Cybinka według ankietowanych

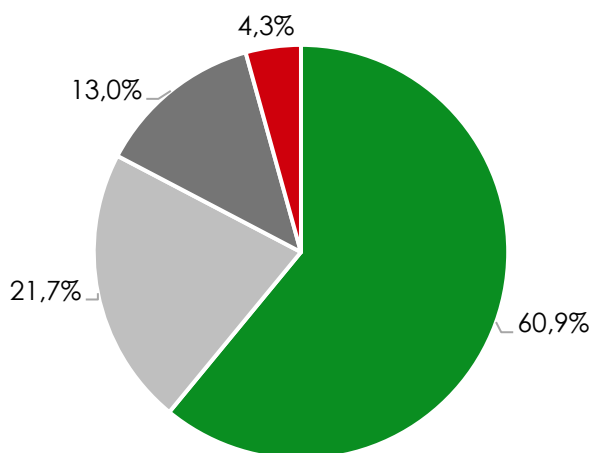
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

2.3.4. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CYBINCE

W ramach przeprowadzonej ankiety respondenci odpowiadali również na pytania dotyczące funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) w Cybince. W 2023 roku 10,5% respondentów skorzystało z usług OPS, a pozostali ankietowani nie szukali pomocy w Ośrodku, ponieważ nie mieli takiej potrzeby (86,3% odpowiedzi) lub nie wiedzieli, jak korzystać z usług OPS (3,2% odpowiedzi). Najczęściej występującym powodem, dla którego respondenci zwracali się do Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince było uzyskanie pomocy finansowej (52,2%) oraz uzyskanie porady (34,8%). Ponadto ankietowani wskazywali, że najczęściej ich sprawy dotyczyły świadczeń rodzinnych (56,5%) oraz pomocy społecznej (39,1%). W dalszej części kwestionariusza zapytano korzystających z usług OPS o napotkane trudności podczas załatwiania sprawy – 87% respondentów nie spotkało się z żadnymi trudnościami, a pozostali wskazywali na problemy związane z otrzymaniem niepełnej informacji (13%). Na poniższym wykresie zawarte zostały również dane dotyczące ogólnej oceny

pracy OPS w Cybince – większość respondentów oceniło pracę placówki jako bardzo dobrą (60,9%), a 91,3% ankietowanych było zadowolonych ze sposobu załatwienia sprawy w ośrodku. Jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o wysokiej jakości usług świadczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince, a także o wysoko wykwalifikowanej kadrze pracowników placówki.

Wykres 21. Ogólna ocena pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince według ankietowanych

■ Bardzo dobra ■ Dobra ■ Dostateczna ■ Niesatysfakcjonująca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

2.4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywanym w jednostkach administracji publicznej narzędziem analizy strategicznej, które pozwala na porównanie silnych i słabych stron jednostki wynikających z jej otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określenie ich wzajemnego oddziaływania. Podczas analizy danych dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, czego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy,
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, czego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

SWOT jest użytecznym instrumentem, pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej Gminy, a jednocześnie stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Przedmiotowa analiza dodatkowo ujawnia specyficzne obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu Gminy Cybinka.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk” na rzecz wspierania rodzin z terenu Gminy.	Zmniejszająca się liczba ludności, ujemny przyrost naturalny oraz odpływ osób młodych, w wieku produkcyjnym w celu poszukiwania pracy poza granicami Gminy.
Działalność Zespołu Caritas przy Parafii p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Cybince, którego celem jest wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz osób potrzebujących.	Niewystarczający dostęp (niedostępność komunikacyjna) do specjalistycznej opieki zdrowotnej, podstawowej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji społecznej.
Duże zainteresowanie Klubem Seniora w Cybince, co świadczy o dużej aktywności osób w wieku senioralnym.	Zwiększająca się liczba seniorów w strukturze wiekowej mieszkańców Gminy, powodująca wzrost zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych.

Dostępność mieszkań na terenie Gminy – wybudowane zostały nowe budynki wielorodzinne, o łącznej liczbie kilkudziesięciu mieszkań.	Utrudniony lub niemożliwy dostęp osób starszych i osób z niepełnosprawnościami do instytucji publicznych (urzędów, placówek służby zdrowia) ze względu na istniejące bariery architektoniczne.
Spadająca liczba dzieci objętych pieczą zastępczą.	Trudniejszy powrót do aktywności zawodowej przez brak żłobka na terenie Gminy.
Zmniejszająca się liczba beneficjentów OPS w Cybince.	Ośrodek Pomocy Społecznej wymagający remontu.
Dobrze rozwinięta baza kulturalno – sportowa.	Brak miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym.
	Wyższy wskaźnik bezrobocia na tle województwa i powiatu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Zaobserwowany napływ ludności miejskiej spoza terenu Gminy Cybinka, który może pozytywnie wpłynąć na strukturę demograficzną Gminy, prowadząc do zwiększenia się na jej terenie odsetka ludzi młodych.	Wzrost bezrobocia wywołany niekorzystną sytuacją gospodarczą w kraju.
Planowany nowy zakład opieki zdrowotnej, który ma być podmiotem związanym ze Szpitalem Powiatowym w Słubicach zwiększający dostępność do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistów.	Ucieczka młodych osób ze względu na brak perspektyw zatrudnienia i rozwoju na terenie Gminy.
Środki finansowe na wybudowanie nowej siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej, co przyczyniłoby się w przyszłości do scentralizowania usług społecznych na terenie Gminy, a także umożliwiłoby utworzenie Centrum Usług Społecznych w Cybince.	Zwiększające się problemy społeczne związane z cyberprzemocą, cyberuzależnieniami, uzależnieniami behawioralnymi.
	Starzenie się społeczeństwa powodujące wzrost zapotrzebowania na usługi senioralne i coraz mniejsza liczba mieszkańców aktywnych zawodowo.

2.5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji znajduje odzwierciedlenie w Prognozie opracowanej na podstawie danych GUS dla Gminy Cybinka, według której liczba mieszkańców Gminy spadnie. Tabela poniżej przedstawia jak będą ulegać zmianie poszczególne kategorie wiekowe według prognoz ludności do 2033 roku. Ogólna liczba ludności w Gminie Cybinka spadnie o 9%, zmiany będą również w poszczególnych grupach wiekowych:

- **wiek 0-17** – spadnie o 26%, czyli o 278 osób;
- **wiek 18-59/64** – spadnie o 12%, czyli o 483 osoby;
- **wiek 18-44** – spadnie o 26%, czyli o 583 osoby;
- **wiek 45-59/64** – wzrośnie o 7%, czyli o 100 osób;
- **wiek 60+/65+** – wzrośnie o 14%, czyli o 185 osób;
- **wiek 0-14** – spadnie o 32%, czyli o 280 osób;
- **wiek 15-64** – spadnie o 12%, czyli o 510 osób;
- **wiek 65+** – wzrośnie o 19%, czyli o 214 osób;
- **wiek 80+** – wzrośnie o 87%, czyli o 173 osoby.

Systematycznie zbierane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybinie informacje i dane pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych, a także pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. W oparciu o analizę tabel i wykresów zamieszczonych w części diagnostycznej Strategii można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy oraz podnoszenie się jakości życia w Gminie nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Tabela 13. Prognoza ludności w Gminie Cybinka w okresie trwania Strategii

Wiek	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ogółem	6166	6113	6061	6008	5976	5931	5875	5808	5741	5666	5590
0-17	1052	1026	1000	976	949	923	885	864	835	809	774
18-59/64	3776	3714	3671	3613	3583	3555	3524	3455	3411	3337	3293
18-44	2281	2227	2161	2095	2046	1989	1949	1877	1808	1754	1698
45-59/64	1495	1487	1510	1518	1537	1566	1575	1578	1603	1583	1595
60+/65+	1338	1373	1390	1419	1444	1453	1466	1489	1495	1520	1523
0-14	867	831	800	767	761	739	723	689	668	626	587
15-64	4180	4111	4066	4003	3943	3922	3868	3818	3757	3717	3670
65+	1119	1171	1195	1238	1272	1270	1284	1301	1316	1323	1333
80+	199	204	210	233	242	260	278	303	339	357	372

Źródło: Prognoza ludności dla gmin na lata 2023-2040. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html>

Analizując informacje zawarte w części prognostycznej Strategii możemy przyjąć, że w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii:

- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Cybinka, natomiast zmaleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym,
- spadnie liczba dzieci w Gminie Cybinka, a wskaźnik przyrostu naturalnego utrzyma ujemną wartość,
- nastąpi zagrożenie braku zastępowalności na rynku pracy,
- do szkół na terenie Gminy będzie uczęszczać coraz mniej dzieci i młodzieży,
- odsetek ludności w wieku produkcyjnym ulegnie niewielkiej zmianie,
- osoby z niepełnosprawnościami będą stanowiły dużą grupę wymagającą wsparcia,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczową kwestią będzie zwiększenie aktywności zawodowej, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych.

STRATEGIA

3.1. STRATEGIA

Celem Strategii jest realizacja działań długofalowych i długoterminowych, obejmujących inwestycje w kapitał ludzki, system edukacji, aktywizację lokalnych społeczności, opiekę nad osobami starszymi oraz poprawę ogólnego poziomu życia i jego jakości, co ma przekładać się na promowanie włączenia społecznego, aktywizację zawodową, rozwój usług społecznych oraz kształtowanie lokalnego rynku pracy.

Wsparcie kompleksowe dla osób borykających się z problemami społecznymi powinno dodatkowo opierać się na działaniach profilaktycznych, regularnym monitorowaniu sytuacji społecznej oraz szybkim reagowaniu na wykryte niedobory. Dokładna diagnoza i analiza sytuacji społecznej w Gminie Cybinka pozwoliły określić główne cele, a także wyodrębnić cele strategiczne i operacyjne oraz sprecyzować kierunki działań.

Zaproponowany poniżej **cel główny** zakłada stworzenie wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który będzie zachęcał do wprowadzania nowych inicjatyw wspierających rozwój pracy socjalnej w szerokim tego słowa znaczeniu oraz aktywizację lokalnego środowiska.

Celem głównym w obszarze społecznym Gminy Cybinka jest podnoszenie standardu życia mieszkańców poprzez gwarantowanie bezpieczeństwa socjalnego, integrację społeczności lokalnej, efektywne mobilizowanie osób narażonych lub dotkniętych marginalizacją oraz społecznym wykluczeniem, wzmacnianie struktur rodzinnych oraz przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk dysfunkcyjnych.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja **celu głównego** odbędzie się poprzez realizację **celów strategicznych**, **celów operacyjnych** oraz **kierunków działań**. Na podstawie analizy części diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cybinka wyodrębniono trzy najważniejsze cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy mieszkańców Gminy Cybinka zidentyfikowane w diagnozie dokumentu. Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

- **Cel strategiczny 1: Efektywny system wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami**
- **Cel strategiczny 2: Minimalizacja dysfunkcji i wsparcie rodzin**
- **Cel strategiczny 3: Aktywizacja społeczna oraz zawodowa**

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez OPS w Cybince, komórki organizacyjne Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego w tym: szkoły, placówki oświatowe, Klub Seniora, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Ponadto powyższe cele i kierunki działań realizowane będą w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi, wolontariuszami, zespołem kuratorskiej opieki sądowej oraz jednostkami ochrony zdrowia.

Pierwszy cel strategiczny zakłada usprawnienie systemu wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, co stanowi jedno z największych wyzwań dla władz krajowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych w obliczu negatywnych zmian demograficznych – senioralnego obciążenia oraz ujemnego przyrostu naturalnego. W ramach realizacji pierwszego z celów strategicznych Gmina Cybinka dąży do poprawy warunków życia tej grupy społecznej poprzez zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz intensyfikację działań aktywizujących społecznie i zawodowo. Osiągnięcie tego celu wymaga zarówno wsparcia ze strony jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych, jak i kształtowania właściwych postaw obywatelskich. Wsparcie instytucjonalne będzie sprzyjać rozwojowi infrastruktury i rozszerzeniu katalogu usług. Dodatkowo wzmocnienie działań opartych na zasobach społeczności lokalnej przyczyni się do budowania relacji społecznych, włączając te międzypokoleniowe, a także do przeciwdziałania społecznemu i zawodowemu wykluczeniu tej grupy społecznej.

Należy mieć również na uwadze fakt, że wejście w życie Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nakłada na Gminę Cybinka dodatkowe zobowiązania wymagające eliminacji barier architektonicznych oraz podniesienia poziomu dostępności cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej.

Dla pierwszego celu strategicznego wyróżniono 3 cele operacyjne oraz szereg kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami osiągnięcia i wskaźnikami ewaluacji.

Cel operacyjny 1.1. ROZWÓJ USŁUG SENIORALNYCH	
Kierunek działań 1.1.1.	Promowanie i wspieranie istniejących miejsc aktywności seniorów.
Kierunek działań 1.1.2.	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dla osób starszych.
Kierunek działań 1.1.3.	Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, obejmujących m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
Kierunek działań 1.1.4.	Rozwój transportu celowego/zbiorowego dla osób starszych – analiza rynku przewozowego pod kątem zasobów i możliwości Gminy.
Kierunek działań 1.1.5.	Realizacja programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów oraz zapewnienie im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji.
Kierunek działań 1.1.6.	Poradnictwo psychologiczne, medyczne, prawne dla rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi (opiekunów faktycznych).
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
• Liczba nowoutworzonych miejsc spotkań dla seniorów, • Liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w wydarzeniach, spotkaniach w miejscach aktywności, • Liczba osób korzystających z transportu celowego/zbiorowego, • Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Liczba zrealizowanych godzin wsparcia z zakresu poradnictwa psychologicznego, medycznego, prawnego dla rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi.	

OCZEKIWANE REZULTATY

- Wzmocnienie więzi społecznych,
- Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym osób starszych,
- Likwidacja stereotypów na temat aktywności społecznej seniorów,
- Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej,
- Poprawa jakości życia seniorów,
- Zwiększenie wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i niesamodzielnych.

Cel operacyjny 1.2. WYSOKA JAKOŚĆ WARUNKÓW ŻYCIA OSÓB CHORYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Kierunek działań 1.2.1.	Zapewnienie kadry w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
Kierunek działań 1.2.2.	Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych osób współpracujących z osobami z niepełnosprawnościami.
Kierunek działań 1.2.3.	Realizacja Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” skierowanego do opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami oraz przystąpienie do Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, w związku ze zwiększeniem zapotrzebowania społecznego na tego typu usługi.
Kierunek działań 1.2.4.	Promowanie wśród społeczności lokalnej, w tym osób starszych i niesamodzielnych aktywnych postaw, w tym samopomocy (np. pomoc sąsiedzka).
Kierunek działań 1.2.5.	Realizacja programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych.
Kierunek działań 1.2.6.	Rozszerzenie oferty dla osób z niepełnosprawnościami w tym: rozwój usług w Środowiskowym Domu Samopomocy, rozwój asystentury osobistej osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek działań 1.2.7.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i z niepełnosprawnością.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
• Liczba osób, które skorzystały z opieki wytchnieniowej, • Liczba prowadzonych badań profilaktycznych i programów zdrowotnych, • Liczba programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych, • Liczba osób/rodzin korzystająca ze wsparcia asystenta osoby z niepełnosprawnością, • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, • Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w aktywizacji zawodowej.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
• Zwiększenie wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych, • Zwiększenie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, • Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej, • Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.	
Cel operacyjny 2.3.	
ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	
Kierunek działań 1.3.1.	Likwidacja barier architektonicznych na terenie Gminy.
Kierunek działań 1.3.2.	Podnoszenie poziomu dostępności cyfrowej dla mieszkańców ze szczególnymi potrzebami.
Kierunek działań 1.3.3.	Wprowadzenie narzędzi umożliwiających placówkom, instytucjom swobodną obsługę osób ze szczególnymi potrzebami.
Kierunek działań 1.3.4.	Przeprowadzenie akcji informacyjnych, spotkań, warsztatów na temat funkcjonowania społecznego osób ze szczególnymi potrzebami.
Kierunek działań 1.3.5.	Dostosowanie mieszkań będących w zasobie gminy do wymaganych standardów, w tym działania mające na celu budowę mieszkań chronionych i wspomaganych.
Kierunek działań 1.3.6.	Niwelowanie bariery dostępu do usług w tym rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- Liczba budynków użyteczności publicznej bez barier architektonicznych,
- Liczba osób ze szczególnymi potrzebami korzystających z nowych funkcjonalności cyfrowych gminy,
- Liczba nowo zastosowanych rozwiązań cyfrowych,
- Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych dotyczących dostępności dla mieszkańców, np. w szkołach,
- Liczba udostępnionych materiałów informacyjnych,
- Liczba mieszkań socjalnych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami,
- Liczba osób ze szczególnymi potrzebami zamieszkująca dostosowane mieszkania.

OCZEKIWANE REZULTATY

- Zwiększenie dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Poprawa warunków życia osób ze szczególnymi potrzebami,
- Budowanie świadomości społecznej mieszkańców na temat osób ze szczególnymi potrzebami,
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób ze szczególnymi potrzebami.

Drugi cel strategiczny zakłada intensyfikację działań na rzecz wspierania rodziny. Rodzina jest fundamentalną jednostką społeczną zobowiązaną do zaspokajania potrzeb każdego z jej członków. Odpowiednie funkcjonowanie jej członków zaczyna się od zapewnienia podstawowych potrzeb fizjologicznych i biologicznych. Rodzina ma również kluczowy wpływ na kształtowanie postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieregularne lub nieprawidłowe wykonywanie ról społecznych, w tym rodzicielskich, może prowadzić do jej dezintegracji, co z kolei może przenieść się na dzieci, identyfikujące się z negatywnymi wzorcami.

W rodzinach z problemami często obserwuje się trudności w nauce u dzieci, kłopoty wychowawcze, a nawet ich pogrążanie się w przestępczość. Brak wystarczającej infrastruktury wsparcia dla tych, którzy są zagrożeni marginalizacją społeczną i zawodową, może prowadzić do ich wykluczenia społecznego. Niedostateczna liczba organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy dodatkowo utrudnia prowadzenie skutecznej pomocy społecznej, aktywizacja społeczności lokalnej staje się zatem kluczowym, choć wymagającym wyzwaniem dla sektora pomocy społecznej.

Rodziny borykające się z bezrobociem, trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, niepełnosprawnością, czy też długotrwałą chorobą lub uzależnieniami szczególnie odczuwają pogarszającą się sytuację i jakość życia. Niepokojące jest również

kumulowanie się negatywnych zjawisk społecznych, które mogą prowadzić do dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które obejmuje wszelkie formy umyślnego działania lub zaniedbania, naruszające prawa i dobra osobiste członków rodziny, i które charakteryzuje się intencjonalnością, dysproporcją sił, łamaniem praw i dóbr osobistych oraz powodowaniem cierpienia i bólu. Przemoc może przyjąć różne formy (fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną, i poprzez zaniedbanie), a skuteczne przeciwdziałanie jej, ze względu na złożoność zjawiska, wymaga podejścia interdyscyplinarnego, uwzględniającego aspekty prawne, psychologiczne, moralne i społeczne.

Dla drugiego celu strategicznego wyróżniono 3 cele operacyjne oraz szereg kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami osiągnięcia i wskaźnikami ewaluacji.

Cel operacyjny 2.1. ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA RODZIN Z DYSFUNKCJAMI	
Kierunek działań 2.1.1.	Współpraca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacja szkoleń.
Kierunek działań 2.1.2.	Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzin w celu zapobiegania ubóstwu (szczególnie tzw. „ubóstwu dziedzicznemu”) i niezaradności, oraz kontynuacja wsparcia rodzin w trudnej sytuacji materialnej, włączając wsparcie materialno-finansowe dla osób i rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych.
Kierunek działań 2.1.3.	Realizacja świadczeń pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, w tym zadań z zakresu pieczy zastępczej.
Kierunek działań 2.1.4.	Kontynuacja działań wspierających rodziny wielodzietne - katalog ulg, bonifikat w ramach Karty Dużej Rodziny.
Kierunek działań 2.1.5.	Koordinacja wsparcia rodzin z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo – wychowawczej.
Kierunek działań 2.1.6.	Tworzenie, udział i promocja programów wspierających rodzinę (wyprawka dla malucha).

Kierunek działań 2.1.7.

Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej m.in. poprzez udostępnianie pomieszczeń gminnych na preferencyjnych warunkach podmiotom opieki zdrowotnej, rozwój usług e-zdrowia i teleopieki.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba udzielonych porad,
- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa,
- Liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej.

OCZEKIWANE REZULTATY

- Zmiana wzorców funkcjonowania rodzin, mieszkańców,
- Skoordynowany, międzyinstytucjonalny system wsparcia dla rodzin,
- Kompleksowe wsparcie działań asystenta rodziny,
- Efektywny system działań prewencyjnych i interwencyjnych na rzecz rodziny,
- Poprawa sytuacji dzieci z rodzin z trudnościami,
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- Poprawa sytuacji rodzin w kryzysie.

Cel operacyjny 2.2.

ZMIEJSZENIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Kierunek działań 2.2.1.

Edukacja społeczna na temat zjawiska przemocy domowej oraz podnoszenie świadomości społecznej.

Kierunek działań 2.2.2.

Diagnostowanie i nadzorowanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie i współpraca instytucji pomocy społecznej m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty”.

Kierunek działań 2.2.3.

Świadczenie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą poprzez dostęp do poradnictwa specjalistycznego, terapii, wsparcia instytucjonalnego oraz zapewnienie schronienia.

Kierunek działań 2.2.4.	Przeprowadzanie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, mających na celu edukację na temat praw dziecka, umiejętności komunikacji, asertywności, sposobów rozwiązywania konfliktów bez uciekania się do przemocy oraz zachęcanie do poszukiwania pomocy w przypadku doświadczania krzywdy.
Kierunek działań 2.2.5.	Rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników zaangażowanych w pomoc rodzinom oraz system pieczy zastępczej, a także tych pracujących z osobami dotkniętymi przemocą oraz sprawcami przemocy.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
• Liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych na temat przemocy domowej, • Liczba przeprowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, • Liczba osób dotkniętych przemocą, • Liczba pracowników, którzy ukończyli szkolenia zawodowe lub kursy związane z obszarem przemocy domowej.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
• Skuteczne diagnozowanie i nadzorowanie środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie, • Poprawa sytuacji osób doświadczających przemocy, • Zwiększenie świadomości i umiejętności dzieci i młodzieży w zakresie praw dziecka, komunikacji, asertywności i rozwiązywania konfliktów, • Zwiększenie wiedzy społeczności na temat przemocy domowej.	
Cel operacyjny 2.3. PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM UZALEŻNIEŃ	
Kierunek działań 2.3.1.	Realizacja działań profilaktycznych ukierunkowanych na ograniczenie występowania uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz minimalizację negatywnego wpływu tych problemów na funkcjonowanie rodzin.
Kierunek działań 2.3.2.	Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników wspierających osoby zmagające się z uzależnieniami w celu zapewnienia skuteczniejszego wsparcia.

Kierunek działań 2.3.3.	Świadczenie kompleksowej pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz zapewnienie ochrony przed przemocą.
Kierunek działań 2.3.4.	Edukacja rodziców w zakresie rozpoznawania zagrożeń i symptomów uzależnień u dzieci i młodzieży w celu wczesnego interweniowania i zapobiegania problemom.
Kierunek działań 2.3.5.	Promowanie abstynencji oraz zdrowego stylu życia wolnego od substancji psychoaktywnych, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.
Kierunek działań 2.3.6.	Tworzenie grup wsparcia dla członków rodzin znajdujących się w kryzysie emocjonalnym.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
• Liczba incydentów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, • Liczba osób, które skorzystały z programów wsparcia i programów psychoterapii, dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • Liczba i rodzaj zakupionych programów wsparcia i programów psychoterapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • Liczba utworzonych grup wsparcia dla członków rodzin znajdujących się w kryzysie emocjonalnym, • Liczba wniosków o leczenie odwykowe.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
• Wzrost świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, • Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej, • Zmniejszenie liczby osób uzależnionych, • Zwiększenie dostępu do usług terapeutycznych, • Wzrost efektywności działań prewencyjnych, • Zmniejszenie zjawiska patologizacji społeczeństwa.	

Trzeci cel strategiczny skupia się na aktywizacji mieszkańców, w tym zawodowej oraz szeroko rozumianej integracji, a ważnym elementem tego celu jest, aby Gmina Cybinka była dobrym miejscem do życia i pracy.

W kontekście społecznym bezrobocie oznacza stan, w którym osoby zdolne do pracy nie są zatrudnione i wyrażają gotowość do podjęcia zatrudnienia. Skutki tego stanu dla osób bezrobotnych i ich rodzin są wielopłaszczyznowe. Przede wszystkim przejawiają się one w obniżeniu samooceny, uczuciu bezradności i beznadziejności oraz niepewności dotyczącej ich społecznego statusu. Bezrobocie

prowadzi również do pogorszenia standardu życia, zwiększenia ryzyka ubóstwa oraz izolacji społecznej, skutkujące często ograniczeniem aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym oraz stygmatyzacją. Osoby bezrobotne często borykają się również z trudnościami w zagospodarowaniu swojego czasu wolnego. Z kolei społeczne konsekwencje bezrobocia obejmują m.in. obciążenie dla społeczeństwa poprzez koszty związane z udzielaniem świadczeń dla osób bezrobotnych. Dlatego tak ważnym jest, by podejmować działania mające na celu zmniejszenie negatywnych skutków tego zjawiska.

Działania zawarte w celu strategicznym III mają również do kształtowania pożądanych postaw i zachowań międzyludzkich i tożsamości lokalnej. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, w tym międzypokoleniowa integracja, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Opisywane aspekty bezpośrednio wpływają na ograniczenie wykluczenia społecznego osób w każdym wieku.

Wszystkie działania przewidziane w dokumencie nie zostaną wykonane bez wsparcia kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej. Oprócz wzmacniania kompetencji pracowników przewiduje się także rozwój infrastruktury społecznej.

Cel operacyjny 3.1.	
DZIAŁANIA PRZECIWDZIAŁAJĄCE SKUTKOM BEZROBOCIA	
Kierunek działań 3.1.1.	Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zatrudnienia beneficjentów w ramach robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych oraz kierowanie bezrobotnych na dedykowane szkolenia organizowane przez PUP w celu poszerzenia ich wiedzy i umiejętności zawodowych.
Kierunek działań 3.1.2.	Aktywne wspieranie inicjatyw ekonomii społecznej, w tym promowanie przedsiębiorczości oraz integrację osób bezrobotnych na lokalnym rynku pracy.
Kierunek działań 3.1.3.	Realizacja kompleksowej pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, oparta na indywidualnych kontraktach socjalnych, mająca na celu wsparcie reintegracji społeczno – zawodowej oraz podniesienie samodzielności.
Kierunek działań 3.1.4.	Organizacja warsztatów motywacyjnych, szkoleń z komunikacji i rozwoju osobistego dla osób poszukujących pracy, mających na celu podniesienie motywacji oraz rozwój kompetencji zawodowych.

Kierunek działań 3.1.5.	Aktywne partnerstwo z organizacjami pozarządowymi w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia poprzez programy edukacyjne, zawodowe i społeczne, zmierzające do wyrównania szans na rynku pracy.
Kierunek działań 3.1.6.	Diagnozowanie sytuacji rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem w celu identyfikacji potrzeb i skutecznej interwencji wsparcia.
Kierunek działań 3.1.7.	Zwiększenie dostępności miejsc opieki dla dzieci do 3. roku życia, aby wspierać rodziców w aktywnym uczestnictwie na rynku pracy.
Kierunek działań 3.1.8	Rozwinięcie oferty mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego na terenie Gminy, aby zapewnić stabilne warunki mieszkaniowe dla osób dotkniętych m.in. problemem bezrobocia.
Kierunek działań 3.1.9	Organizacja szkoleń dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, rolników i kursów doszkalających lub zmieniających kwalifikacje

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- Liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie – użytecznych, staży, praktyk,
- Liczba przeprowadzonych współprac i spotkań z organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobociu,
- Liczba zdiagnozowanych rodzin z problemem długotrwałego bezrobocia,
- Liczba mieszkań komunalnych oraz socjalnych na terenie Gminy,
- Liczba miejsc w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

OCZEKIWANE REZULTATY

- Aktywne podmioty ekonomii społecznej, aktywnie działające na terenie Gminy, wspierane i promowane przez lokalne władze,
- Efektywne działania podejmowane na rzecz ograniczenia bezrobocia na terenie Gminy, co przekłada się na niski wskaźnik bezrobocia,
- Mieszkańcy korzystający ze wsparcia w powrocie do aktywności zawodowej oraz uzyskiwania zatrudnienia, dzięki skutecznym programom reintegracji zawodowej,

- Redukcja liczby rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem, osiągnięta poprzez efektywne interwencje i wsparcie świadczone przez instytucje społeczne,
- Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3, co umożliwi wzrost aktywności zawodowej osób, które dotychczas były wyłączone z rynku pracy z powodu konieczności opieki nad potomstwem.

Cel operacyjny 3.2. Aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek działań 3.2.1.	Poprawa stanu istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.
Kierunek działań 3.2.2.	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej skierowanej do wszystkich grup wiekowych i dostosowanej do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, osób dorosłych jak i seniorów poprzez organizację imprez, warsztatów oraz zajęć.
Kierunek działań 3.2.3.	Pobudzenie aktywności społecznej oraz rozwój działalności organizacji pozarządowych, m.in. poprzez zlecenie części zadań własnych Gminy stowarzyszeniom w formie konkursu ofert, co wpłynie na wzrost konkurencji i zwiększenie kreatywności.
Kierunek działań 3.2.4.	Zwiększenie dostępu do zajęć sportowych i dywersyfikacja dyscyplin, m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Kierunek działań 3.2.5.	Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców oraz ich promocja.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- Liczba oferowanych zajęć przez instytucje kulturalne na terenie Gminy,
- Liczba uczestników zajęć organizowanych przez jednostki kultury,
- Liczba wydarzeń organizowanych na terenie Gminy,
- Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych na terenie Gminy,
- Liczba zajęć sportowych dostępnych na terenie Gminy.

OCZEKIWANE REZULTATY

- Wzrost zainteresowania mieszkańców odbywającymi się na terenie Gminy wydarzeniami w oparciu o rozwiniętą infrastrukturę i szeroką ofertę,
- Zwiększenie integracji społeczności lokalnej,
- Zwiększenie stopnia zaangażowania mieszkańców w życie i rozwój Gminy,
- Zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców w zakresie dbałości o zdrowie fizyczne oraz walka z chorobami cywilizacyjnymi (np. cukrzyca, otyłość).

Cel operacyjny 3.3.

WYKWALIFIKOWANA KADRA I ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA POMOCY SPOŁECZNEJ

Kierunek działań 3.3.1.	Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji kadr pomocy społecznej oraz instytucji społecznych.
Kierunek działań 3.3.2.	Modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej zwiększających ich funkcjonalność oraz wyposażenie w sprzęt i urządzenia.
Kierunek działań 3.3.3.	Dążenie do scentralizowania usług pomocy społecznej w jednym budynku na terenie Gminy.
Kierunek działań 3.3.4.	Organizacja zajęć z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz wzmacnianie kompetencji miękkich kadry z zakresu asertywności, komunikacji, odporności na stres.
Kierunek działań 3.3.5.	Współpraca między instytucjami (m.in. OPS, PCPR, PUP, stowarzyszenia) w celu kompleksowego wsparcia rodziny.
Kierunek działań 3.3.6.	Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości komunikacji z instytucjami publicznymi za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się.
Kierunek działań 3.3.7.	Elektronizacja i cyfryzacja usług świadczonych przez OPS.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Liczba przeprowadzonych warsztatów i superwizji dla kadry,
- Liczba przeprowadzonych zajęć z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu,
- Liczba zakupionego sprzętu elektronicznego,
- Liczba wdrożonych usług elektronicznych.

OCZEKIWANE REZULTATY

- Zwiększenie dostępności obiektów i budynków gminnych oraz usług gminnych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami,
- Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług,
- Poszerzanie kompetencji kadry z obszaru pomocy społecznej w zakresie nowych metod pracy z rodzinami i osobami z trudnościami,
- Zmniejszenie skali zjawiska wypalenia zawodowego wśród kadry,
- Zmniejszenie poziomu stresu wśród pracowników z obszaru pomocy społecznej,
- Usprawnienie funkcjonowania gminnych jednostek administracyjnych,
- Ograniczenie czasu oczekiwania na załatwienie sprawy w OPS,
- Wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych.

3.3. FINANSOWANIE I REALIZACJA STRATEGII

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- stopnia zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców miasta na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- środki własne,
- środki z budżetu centralnego,
- środki organizacji, które będą wspólnie z OPS realizować projekty (np. NGO),
- środki funduszy krajowych,
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Poniższa tabela prezentuje planowane środki finansowe, które zostaną zaangażowane do realizacji kierunków działań zawartych w niniejszej Strategii. Przedstawione środki finansowe obejmują wydatki w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie Gminy (zadania własne i zadania zlecone). Projekcja wydatków w przyszłych latach obliczona została w oparciu o średnią środków przeznaczonych na realizację zadań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince z ostatnich pięciu lat, przy uwzględnieniu corocznego wzrostu wydatków o 5%. Należy mieć na uwadze, że kwoty te mogą ulec znacznym zmianom na przestrzeni lat ze względu na makrootoczenie Gminy, na które władze nie mają wpływu m.in. zmiany klimatyczne, transformacja energetyczna, epidemie czy konflikty zbrojne. Należy mieć również na uwadze, że ok. 80% wszystkich środków, to środki zewnętrzne.

Tabela 14. Ramy finansowe Strategii

rok	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
kwota	10 361 346,31 zł	10 879 413,62 zł	11 423 384,31 zł	11 994 553,52 zł	12 594 281,20 zł	13 223 995,26 zł	13 885 195,02 zł	14 579 454,77 zł	15 308 427,51 zł	16 073 848,89 zł	16 877 541,33 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Cybince.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince będzie na bieżąco analizować sposoby pozyskania finansowania zewnętrznego dodatkowych projektów i inicjatyw. Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju miasta będzie zależeć w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

4.1. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2033 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Dokument wyznaczył główne kierunki w jakich należy podążać, by osiągnąć zamierzone cele, jednak nie wszystkie zdarzenia da się przewidzieć, dlatego tak istotny jest monitoring Strategii.

W szczególności w obecnej sytuacji kryzysu związanego z pandemią, inflacją oraz konfliktami zbrojnymi, stały nadzór i kontrola stają się jednym z głównych elementów prawidłowej realizacji założonych celów. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28 aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą

ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych, dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, zostały wskazane przy poszczególnych celach operacyjnych. Zostały one określone w oparciu o przewidywane efekty działań. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący stopień osiągnięcia założonych celów oraz informację, czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań okazały się wystarczające. Ewaluacja Strategii w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań zostały odpowiednio zaplanowane.

Spis tabel

Tabela 1. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego.....	5
Tabela 2. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Cybinka w 2018 i 2022 roku na tle województwa lubuskiego i powiatu słubickiego	18
Tabela 3. Dane statystyczne w obszarze bezrobocia w Gminie Cybinka w latach 2020-2022 (stan na 31 grudnia w poszczególnych latach)	20
Tabela 4. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminie Cybinka w latach 2018-2022	22
Tabela 5. Organizacja szkół podstawowych na terenie Gminy Cybinka	23
Tabela 6. Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Cybinka w latach 2018-2022.....	25
Tabela 7. Powody przyznania pomocy w latach 2020-2022	33
Tabela 8. Liczba beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w Gminie Cybinka w latach 2020-2022	37
Tabela 9. Liczba beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w Gminie Cybinka w latach 2020-2022	37
Tabela 10. Liczby i kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2020-2022	38
Tabela 11. Wsparcie dla osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych, w latach 2020-2022	39
Tabela 12. Średnie oceny poszczególnych obszarów według ankietowanych.....	51
Tabela 13. Prognoza ludności w Gminie Cybinka w okresie trwania Strategii.....	60
Tabela 14. Ramy finansowe Strategii.....	78

Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany liczby ludności na terenie Gminy Cybinka w latach 2012-2022	16
Wykres 2. Struktura ludności w Gminie Cybinka w latach 2018-2022.....	17
Wykres 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022.....	19
Wykres 4. Udział budynków mieszkalnych posiadających dostęp do infrastruktury technicznej w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	21
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa w latach 2020-2022	24
Wykres 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu i województwa.....	32
Wykres 7. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Cybinka w latach 2020-2022	34
Wykres 8. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022	36
Wykres 9. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Cybinka w latach 2018-2022	45
Wykres 10. Udział respondentów w podziale na płeć	48
Wykres 11. Udział respondentów w podziale na wiek.....	48
Wykres 12. Udział respondentów w podziale na wykształcenie	49
Wykres 13. Udział respondentów w podziale na sytuację zawodową.....	49
Wykres 14. Ocena aktualnych ogólnych warunków życia Mieszkańców Gminy Cybinka....	50
Wykres 15. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców Gminy Cybinka według ankietowanych.....	52
Wykres 16. Grupy zagrożenie wykluczeniem społecznym w Gminie Cybinka według ankietowanych.....	53
Wykres 17. Działania, które powinien podjąć samorząd Gminy, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według ankietowanych	54
Wykres 18. Problemy, z którymi najczęściej mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Cybinka według ankietowanych	55
Wykres 19. Problemy, z którymi najczęściej mierzy się młodzież na terenie Gminy Cybinka według ankietowanych	55
Wykres 20. Problemy, z którymi najczęściej mierzą się osoby starsze na terenie Gminy Cybinka według ankietowanych	56
Wykres 21. Ogólna ocena pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince według ankietowanych.....	57

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince

ul. Słubicka 30
69-108 Cybinka
e-mail: ops@cybinka.pl

We współpracy z:

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
e-mail: jst@wanir.edu.pl